

KRONİK¹

OSMANLI DEVLETİ MECLİS-İ MEBUSAN'DA BÜTÇE VE KESİN HESAPLAR ÜZERİNE YAPILAN GÖRÜŞME TUTANAKLARI

RECORDS OF DISCUSSIONS ON BUDGET AND FINAL ACCOUNTS IN THE MECLİS-İ MEBUSAN

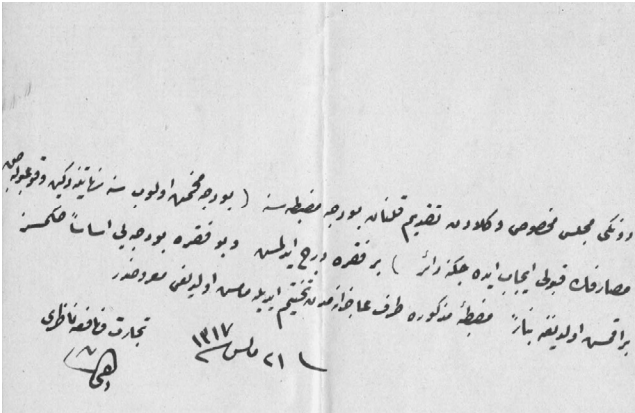
Belge 1

Y. PRK. TNF. 7. 3. / H-15-02-1319: Meclis-i Vükela tarafından takdim kılınan bütçe mazbatasının hükümsüzlüğü binaen mühürlenmediği.

Dünkü meclis-i mahsus-ı vukeladan takdim kılınan bütçe mazbatasına (bütçe muhammen olup senen nihayetine dein vuku bulacak masarının kabulü icap edeceğine dair) bir fıkra dercedilmiş ve bu fıkra butçeyi esasen hükümsüz bırakmış olduğuna binaen mazbata-ı mezkure tarafı acizanamden tahdim (mühürlemek) edilememiş olduğu maruzdur.

21 Mayıs 1317

Ticaret ve Nafia Nazırı Zihni Paşa

1 Çeviriyazı: Dr. Fatih Sefa TOPÇU, Hazine ve Maliye Uzmanı.
E-posta: fstopcu75@gmail.com
ORCID: 0000-0003-0901-8453

Belge 2

Y. PRK. ML. 15 .46. / H-17-03-1312: Bin üç yüz on yılı bütçesi hakkında icra olunan tahkikat ve hesap pusulaları.

1310 sene-i maliyesi varidat ve mesarifat-ı adiyeye ve fevkalade senenin maliye nezaret-i celilesinden tanzim ve takdim olunan bütçe layihası ol babta meclis-i mahsus-ı vukeladan arz kılınan mazbata ile beraber la cel (edilerek) tetkik edilerek heyet-i abidanemize (kulu) ita buyrulmuş ve layiha –i maruza mündericatını mesarifat-ı adiyeye ve fevkeladenin varidata nispeten dermiyan (ortaya koymak) olunan açığına ve takviye-i terhisat ve tesisat-ı askeriye için saltanat-ı seniye'nin halen ve zamanen muhtaç olduğu tedarikat ve mebalîğat mesarifana bir çare bulunması ve davair-i orduca israfat ve zaid (gereksiz) ve bi luzum mesarifat olup olmadığının tetkiki ile bunlardan icra-yı tasarrufat-ı ve yeniden tedarik ve iradat suretiyle istifade tariklerinin (yol) mütalaa olunması ve cibayet-i (vergilerin tahsili) emval-i temin ve tanzimi esbabının teemmül ve tezekkür kılınması dahi telakki edilen irade-i isabet-i musade-i cenabı hilafet penahi makruza-i alisinden bulunmuş olmakla mesarifat-ı umumiyenin kısmı küllüsünü icra eden devairi askeriye muhasebelerinden tayin ve izam olunan memurlar hazır oldukları halde mezkur bütçe layihası ve hulasa cetveli ile devairin (daireler) masrafat bütçeleri yegan yegan (bire birer) ve bid defa'at kıraat ve mütalaa kılındı.

Hesabat-ı maruzaya nazaran sene-i merkume varidatı 18 milyon altıyüzelli altı bin altı yüz yirmi üç lira olmak üzere takdir ve devair-i askeriye ve mülkiyenin teklif eylediği 22 milyon üç yüz bu kadarının lira mesarifat-ı adiyeye 19 milyon iki yüz kırk dokuz bin dokuz yüz on altı liraya, tenzil edilmekle adi bütçede beş yüz doksan üç bin iki yüz doksan iki lira açık gösterildikten sonra maada (başka) varidatı devletin üç senede yüzde beşinin mümteni-üt tahsil hükmüne girdiği beyanıyla bundan varidata tertip eden dokuzyüz otuz iki bin sekizyüz otuz bir liranın zammı halinde mezkur açığın miktarı bir milyon beşyüz yirmi altı bin yuz yirmi üç liraya bali olunacağı ve sene-i haliyede zehairin ademi revacı cihetiyle varidat-ı örfiyenin kısmı küllisi emanate kalacak ve ihtilat bedelatının dahi noksanı bulunacağı ve anam rusumu terifat-ı vak-a' dan tedenni ettiğine mükabil bu iki nev-i varidattan bir milyon lira miktarında tenakus edeceği velhasıl mesarifatı adiyeye bütçesinin açığı ile varidatın noksanı iki buçuk milyon lirayı müteceviz (aşmak) bulunduğu gösterilmiştir. Fevkalade bütçesinde dahi devairi askeriye tarafından teklif ve talep olunan mesarifat-ı fevkaladenin yekunu iki milyon üç yuz ondört bin beş yuz almış yedi lira olduğu halde bundan mukavaleye merbut bulunan ve lazım-ül tesviye (düzeltme) olanlara mukabil üç yuz on senesi için bir milyon yuz altmış bir bin kırk dokuz liranın tahsisi kararlaştırılmıştır ki bütçe-i maruz mesarifatı adiyeye açığı ve varidatının noksanı olan iki buçuk milyon lira ile beraber adi ve fevkalade olarak hazine-i devletin üç milyon altı yüz seksen yedi bin yuz yetmiş iki liraya ihtiyacı olduğundan bahisle bunun tesviyesiyle idare-i maslahat olunması için muvazene-i umumiye dahilinde bulunan divan-ı hariciyeden müddeti tediyeleri hitama yaklaşmış olan bazı müstakrazatın tevhidî ile birleştirilmesi

ile hariçten akçe istikrazı çaresinin istihzali zımnına nezareti müşarün ileyhaya (bahsi geçen) mezuniyet itası ve devairi askeriye ve mülkiyece dahi tedricen tasarrufata riayet ile mesarif-i zaide ihtiyar olunmayarak ve lüzumsuz memuriyetler münhal olmadıkça yerlerine aheri tayin edilmeyerek asıl bütçe açığının bir taraftan kapatılmasına gayret olunması meclis-i mahsus-ı vükela mazbatasında arz ve istizan ve dairey-i askeriye-ye ve bahriyeden de bu sene için teklif ve talep olunan mesarifi adiyeye tahsisatının tenzili ile idare-i maslahat kabil olamayacağı ve tophane-i amirece dahi nihayet altıyüz otuz bin liradan aşağı tahsisat ile idare olunamayacağı beyan kılınmış olduğundan evvela mesarifi adiyeye bütçesi hakkında icra-yı tetkikat ve müzakerat olundu. Malum-ı ali buyrulduğu vecihle her devlet-i manzumede bütçe tanzimi varidat ve mesarifat umumiyenin muhafaza-i tevazunu (denge) maksadına mebni olarak bu dahi ruh-ı idare olan kuvve-i maliyenin ziyandan vikayesi için bir kanun demek olduğundan bir senelik bütçesine konulan varidatın ertesi sene ya terakkiyatı tabiiyye ile artması veyahut yeniden baishi menabi –i irat tedariki ile fazlası bulunmadıkça mesarifi artırmamak velhasıl karşılıksız masraf ihtiyar etmemek mütehattim olduğu halde şimdiki kadar güzeran eden sene-i maliyede yapılan bütçelerin bihakkın ve tamamıyla muhafaza-i ahkâmına devairce riayet olunmayarak her iki sene için varidatın kemiyeti nazarı itribara alınmadığından senesi içinde bütçe haricinde bir takım maaşat ve mesarifat ihdas edilmesi eşkali idare-i maliyeye sebep-i müstakil olup bu cihetle hiç bir sene-i maliyeye mahsus bütçeye hakiki bütçe değil önü açık bir masraf defteri itlak olunmak lazım gelir. Hatta heyeti acizanemize tevdi bulunan bütçe layihasına merbut varidat ve mesarifat cetvelleri mantıkınca üç yüz altı senesinde ba irade-i seniye 18 milyon ikiyüz seksen beş bin on altı lira mesarifatı adiyeye tahsisatı kararlaştırılmış iken üç yüz on senesi için devairce 4 milyon otuz yedi bin dokuz yuz doksan yedi lira fazlasıyla 22 milyon üç yüz yirmi üç bin on dört lira tahsisatın talep ve teklif olunması bütçe kanununa adem-i riayeti ve tahsisatı tazammun etmekle beraber 306 senesinden 310 senesine kadar güzeran eden dört sene zarfında 306 senesi tahsisatı dairesinde idare-i maslahat edilmiş olması 310 senesi için teklif olunan zamaimi tahsisatın hariç es mukavemet bir mecburiyetten münbais (çıktığı) olmadığını teyid ve ityana (duyurmak)kafi görmeyip şu meslek bi kaydı devam ettikçe varidat ve mesarifatı umumiyeye husul-i tevazunünden (denge) hiç bir sene istifade olunamayarak idare-i maliyenin müşkilat ve tarattan (yağma) kurtulamayacağı mülhahasına ve alel masrafat cetvellerinde münderic olan esbab –ı mucibe tafsilatına nazaran sene-i haliye için dairelerinden talep olunan 22 milyon 323 bin bu kadar lira mesarifi adiyeye tahsisatının hazine komisyonunun tensibi vecihle 3 milyon 73 bin 98 lira tenzili ile ve taht-ı tasdiki aliye mucibince 306 senesi masarifi adiyeye tahsisatına göre 964 bin 900 lira fazlasıyla 19 milyon 249 bin 916 lira hasrı hakkında bab-ı alice ittihaz olunan karar muvafık –ı hal ve müsalemet bulunmuştur. Eğer ki daireyi askeriye ve bahriye ve tophanece tenzilat-ı mebhusenin icrasına itiraz olunmuş ise de daha az tahsisat ile 306 tarihinden bu seneye kadar idare-i maslahatın imkanı fiilen tahakkuk etmiş ve alel husus akçesi hazır bulursa bir sene içinde icra edilemeyecek mübayaat ve karşılığı tamamen verilse yine bir sene zarfında itmam olunamayacak işaat (duyuru) namına tam olarak hesap edilen mesarifatın toptan talep ve teklif edilmesi imkanı tasarrufu göstermekte bulunmuş olduğu gibi bazı sarfiyat daima askeriyece o imkanın vücut-ı fiilisini dahi malumat ve meşhudat ispat edebileceğine (mebni) dayanmak mesarifatı

adiye tahsisatınca karargir olan tenzilâtı maruza kabil-i itiraz ad edilemez. Bala'da arz olunduğu vecihle varidatı umumiyenin 3 sene nihayetinde münteni ül tahsil adl olunan yüzde beşine mükabil mesarifâtın adiyeye bütçesi açığına dokuz yuz otuz iki bin bu kadar liranın zammı lüzümü beyan olunmakta ise de dahli muvazene olan varidatı umumiyeden bakayası kalmayan rüsumat ve duyun-ı umumîye ye mahsus varidattan maadasının (Başkası) yekün-i umumiyesine nispetle zikrolunan yüzde 5 muhassetatın miktarı 642 bin 757 liradan ibaret olmasına ve varidatı umumiyenin 306 senesinden beri tezail etmekte bulunmasına nazaran ityanı masarifâtı adiyeye tasarrufane kemali ile riayetle bütçe haricinde fazla masarîf ihtiyar edilmediği ve cibayeti enval-i devletin tensik ve tanzimi hakkında (noksanların giderilmesi) aşağıda arz ve beyan kılınan tedabir-i mühimmenin ittihazına devairi devletçe riayet olunduğu halde yüzde beş mütehasata (tahsisat) mahal kalmayıp, kalsa bile vuku-u tabi-i olan fazla olan iradın tahsisat-ı melhuzeye (Lazım) ma ziyadeten tekabul edeceği derkar olmasıyla bunun mesarîfı adiyeye bütçesi açığına zam suretinde terkimine (Rakam) lüzüm görülemediştir.

Varidatı öşrüyenin noksanı meselesine gelince meclisi vükela mazbatasında nezareti müşarün ileyhanın iş arına atfen bunun miktarı bir milyon lira derecesinde gösterilmiş iken bu kere nezareti müşarün ileyha ile icra olunan muhabereden müsteban olduğuna göre şimdîye kadar maktuan ihale olunan ve emanete kalan ve henüz ihale ve idareleri takarrür ettiğine dair malumat alınamayan kazalar bedeliyatı öşrüyesine nispeti muhtelifede tertibi tahmin edilen tahsisatın mecum-ı miktarı 864 bin lira derecesinde tayin kılınmış isede ihalesi icra kılınan mahaller bedelatı öşrüyesince yüzde 11 buçuk derecesinde görülen tahsisata kıyasen dahlia muvazene denge bulunan umum ve emanate kalan mahaller hasılatı öşrüyesinin lüzümü miktarı şua batı (şubeler) askeriyeye verilerek küsurunun muamele-i beyisinde menfaat-i hazine-i kaziyesine (madde) riayet olunduğu takdirde tahmin olunan noksanın daha tenzili tabii adl olunmakta bulunmasıyla beraber iş bu noksan bütçe maruz zehairin bu sene ademi revacından münbaıs olup yemn-i teala –i sene-i atide (Gelecek sene) telafisi memul-i kavi bulunduğu cihetle buna yalnız bu seneye mahsus olmak üzere fevka lede sırasında bir karşılık tedariki zaruri olduğundan komisyonca mesarîfı adiyeye bütçesi açığı olan 593 bin küsur liranın sureti tesviyesine hasr-ı müzakere kılındı. İş bu açığın kapatılması için maaşlardan tenzilât ve bazı memuriyetlerin lavıyla tenkihat icrası muvafık-ı rıza-ı ali olamaması ile beraber faidei matlubeyide temin edemeyeceği bit- tecrübe malum olduğundan tezyid-i varidat sözüne nazar olundukta müstani-i arz ve beyan edildiği vecihle ahali-i müslimenin mükellef oldukları hizmeti askeriyenin derecatına göre tebaa-i gayri müslimlerden 135' te bir nefer itibariyle 5000 kuruş hesabıyla aynı cemaatin alınmakta olan bedel-i askeriyenin biraz tevsii umum nüfus-ı gayri müslimenin adedine ve kendilerinin hizmeti filine-i askeriyede bulunmadıklarına mebnî mavafık-ı adalet ve maslahat olacağı ve ma tahrir vergi idaresinden alınan cetvel mantıkınca el yevm (bugun) bedelatı askeriyeye ile mükellef olan yani 135' te bir nefer hesabını teşkil eden 2 milyon 309 bin 647 nüfusun 110' da bir nefer nisbetine iblağı takdirinde dahli muvazene olan bedelatı askeriyenin 199 bin 148 lira tezayüt edeceği bil hesap anlaşılmıştır. Ancak iş bu bedelatı askeriyenin ma zam tahsilini adalete tevfik (uygun) edipte ağınyanın (ağaların) zuafaya tahmil-i bar etmesini

karşılık için cereyan eden mütalaat ve tahkikatta bir cemaate isabet eden miktar efradı cemaatin emlak ve temettu ve aşar ve ağnam vergilerinin mekadiriyle (miktar) mütenasip tevzi olununca makedema 135'te bir nefer itibarı üzerine alınmakta olan bedelatı askeriyeye 15 yaşından aşağı ve 75 yaşından yukarı nüfusun istisnasıyla maadasından aynı cemaatin alınmakta iken bade zin (bundan sonra) zikrolunan dört nevi tekalif miktarından her şahsın hissesi peşinen tevzi ve tahsiline itina olunduğu halde bedelatı askeriyeye –i tekalifi umumiyenin bakayası kalmıyarak en sağlam bir iradı sırasına geçeceğinden muamele-i tevziyanın yine an cemaatin cereyanı esasına dokunulmaksızın nispeti maruzaya tevfi elzem ve ehem görülmüştür. Bundan maada orman ve maadin nezaretinden komisyona ita kılınan layihada beyan ve şifahen dahi dermiyan olduğu vecihle memaliki şahane ormanlarının vüsat (gelişik) ve cesameti ile beraber orman nizamnamesinin vaz'ından şimdiye kadar bi hakkın tatbikatı icra ve emri muhafazaya itina kılınmamasından naşi (doğmuş) şunun bunun tarafından israfat ve mugayir-i fen ve nizam katiyat ve tahribat devam etmekte olması ormanlardan intifada mani olmaktan başka refte refte (yavaş) bunların mahvına sebep olacağından ormanların ondalıkçı denilen aidatlı memurlar yedinden alınarak fen ve idare memurlarının vezaifi bit tahdit (sınırlandırmak) icap eden mahallere muktedir memurlar ikame edilmek üzere senevi tahsisi talep edilmekte bulunan 16 bin liraya müsade gösterilmekle beraber kereste ve kömür ve hattab ve çam kabuklarının ve ormanlara müteallik sair mahsulatın husul-i müzayede ve ihalelerinde olan tasyibat ve tehiratın izalesi ile onun yerine kaleme alınan talimatın esasen kabul ve ilanı ve ihale-i kurranın kendi araba ve hayvanları ile karyelerinin (köy) mensub olduğu pazar yerine nakil ve fûruh (satmak) edecekleri hattab ve kömür müstesna olmak üzere gerek bizzat gerek bil -vasıta aher (başka) mahale nakil ve fûruh edecekleri hattab ve kömür için miri ormanlarından kesilecek eşcarın (kütük) idare tarafından tayin olunacak kıymetini ita etmeleri orman nizamnamesi iktizasından iken muahharan (sonradan) bu usulun tağyir ve tevsii edilmiş olması ve varidatça ziyatı mucib olacağından istisnai mezkurdan maada öteye beriye kaza ve nahiye pazarlarına nakil olunacak hattab vesireden orman hakkının istifası ve kemiyet ve küllüyet üzerine harfiyatı olan ticaretgah ashabına satılacak kereste ve hattab ve kömürden nizaman alınması lazım gelipte nizamnamesinde mahal-i istifasınca (açıklama) bulunmayan orman hakkı ile yol resminin ticaretgah ashabından tahsili ve taş ocakları nizamnamesinin tayin eylediği ruhsatın harçları ahbarın tezaveti kıymetlerine tatbikan iki buçuk liradan otuz liraya kadar olmak ve beş senede bir tebdil (değiştirmek) olunmak üzere derecatı muhtelifeye taksim ve başlıca taş ocaklarına seneliği 4000 lira tahsisat verilmek üzere memurlar tayini ve ocaklar resm-i nisbisinin taşların tabii bulunan kısmından en yakın kasabadaki rayiç ve kıymet itibarıyla ve mamul-i nevinin dahi mesarif-i imaliesi bit tenzil küsürundan kezalik kıymet-i meskure hesabı ile yüzde beş olarak istihsal olunmuş ve ruhsat namelerinin sureti itasınca bazı kuyud-ı (kayıtlar) inzibatiye ve müddeti tayin kılınması ve cabib-i miriden idare olunmakta olan bulgar dağı ve ergani madenleri imalatından her sene bir çok hasar görülmekte bulunduğundan bunlar evvel ve aher bab-ı aliye yazılmış olan tezkereler mucibince müşterek'ül menfaa şirketlere ihale edilmesi esaslarının kabulü takdirinde ormanların taht-ı inzibata ithalinden 50 bin ve kereste ve hattab kat'iyyatının (kesmek) tahdidi ile ticaretgah ashabına ait rüsumdan 10.000 ve bulgar dağı ve ergani madenlerinin

müşterekül menfaa şirketlere ihalesince taksim olunacak hasıllattan maada bedel-i maktuaddan kezalik 10.000 ve taş ocakları rüsum-ı ruhsatiyesi ile resmi nispişinin tadilinden 40.000 liraki cem'an seneliği 110.000 lira varidat-ı cedide husule geleceği nezaret-i aidesinden makam-ı taahhüde ifade ve temin olunmuş ve zikrolunan esaslar orman ve maadin ve taş ocaklarınca inzibatı vaz-ı telaffuz ve zayıatı mucib olarak muvafık-ı maslahat görülmüş olduğundan bunların nizam ve talimat-ı mahsusası mercileri vasıtasıyla ael usulunca ve bila tehir tetkik ve tadil olunmak üzere talep olunan iki kalem 20.000 lira zamm-ı tahsisatın bütçenin masraf kısmına ve mezkur 110.000 lira irad-ı cedidin varidat cetveline kayd ve ilavesi münasib görüldüğü ve daire-i bahriye varidat-ı mahsusasından 20.000 liranın bütçenin tanziminden sonra terakki ettiği vuku bulan istizah (soruşturma) üzerine memuru tarafından heyeti acizanemize ifade kılınmasına mebni bununda varidat-ı umumiye cetveline ilhakı tabi olduğu cihetlerle şu üç kalem varidat-ı cedidenin yekunu olan 329.148 liradan 20.000 lirası orman ve maadin idaresine itası muktezi tahsisat-ı cedideye çıkarılarak baki 309.148 liranın tenzili takdirinde mesarifati adiyeye bütçesi açığı olup meclis-i mahsus-ı vükelaca icra-yı tasarrufat ile kapatılması devaire tahmil olunan 593 bin küsur lira 284.144 liradan ibaret kalacağından ve buda devair mesarifati umumiyesinin ancak yüzde iki buçuğu derecesinde bir şey olmasıyla artık bunun 11 milyon lirayı mütecevaz olan devair muhassesatı meyanında idare-i umuru sektedar etmeksizin tasarrufat ve tecilat icrası ile deveranı herhalde mümkün olacağından badezin varidatı cedide tedarik olmadıkça varidat-ı mevcudeten terakki zühur etmedikçe veyahut mesarif-ı mukanneden bir tenzil ve tasarruf irae olunmadıkça yeniden bütçeye bir akçe tahsisat zammının teklif olunmaması hususlarının ba irade-i seniyye devaire suretye katıyyede tebliği tezekkür olunmuştur.

Mesarifü fevkalade bütçesine geçildikçe devairi askeriye taraflarından bu sene için 2 milyon 314 bin 567 lira tahsisatı fevkalede talep olunmuş olduğu halde bundan mukaveleye merbut bulunan ve lazım-ül tesviye olanlara mukabil 1 milyon 161 bin 49 lira tahsisi tensib olunmuş ve fevkalede bütçesi ona göre yapılmış isede bu kere maliye nezareti celilesi ile icra kılınan muhabere üzerine bit- tanzim leffen (eklenerek) arz ve takdim olunan pusulada mukarreratı muharrer olduğu vecihle zikrolunan mesarifü fevkaladeyi Rochild ve Faillo istikrazları hazırlatı karşılık tutularak şimdiye kadar kısmı küllisi tesviye olunduğu gibi kısmı mütebakisi (kalan, bakiye) derdest tesviye bulunmuş ve açık kalan 87 bin küsur lirasının dahi iki defa da tesviye-i maaşat için hasılat-ı mahbuseden tasvizan alınmış olan 200 bin liradan hazine-i celilece tesviyesi mümkün ve o babda şeref-i müteallik buyrulmuş olan irade-i seniyye hükm-i alisine muvafık olacağından bu senenin fevkalede masrafı hakkında bir tedabir ittihazına (kabul edilmesine) hacet kalmamıştır. Ancak mesarifati adiyeye açığının devairce bu sene tasarrufat ve tecilat icrası ile kapatılacak miktarından maadası olan 329 bin küsur liraya karşılık tutulan varidat-ı cediden bu sene istifade edilemeyeceği gibi bervech-i maruz varidat-ı öşrüyenin dahi 500 bin lira derecesinde tahsisatı olduğundan bu iki kısım 800 küsur bin lira açık için bu senelik bir karşılık bulunarak idare-i maliyenin temini müttehem olmasıyla bunun ve bir de ba irade-i seniye sipariş olunan mavzer tüfek ve fişeklerinin kontrotaya merbut ve tesviyesi labüd olan esman ve mesarifü ve redif depolarına konulmak için imarı lazım gelen elbise ve mübayaası muktezi

top ve süvari hayvanatı bahası ve zırlı istikamat ve kuravözör vapurlar tedariki gibi takviye-i tesisatı askeriye müteallik masarifat-ı fevkaleda karşılığını şimdiden düşünmek yani bunların tedariki için muktezi olan müddetlere göre icab edecek sermaye-i nakdiyenin izhar ve tedarikine bakılmakla mesarifatı adiyeye karşılığı olan varidata tecavüz olunmamak ve o cihetle idare-i maliyece halen ve atiyen (gelecekte) zaruret ve müşkilata düşülmemek kaziyeleri şayan-ı mütala olduğundan ol babda cerayan eden müzekaratın neticesinde dahi zikrolunan açık ile mübayaat ve tesisat için la'aklı iki buçuk milyon derecesinde bir meblağa ihtiyaç olup bu kadar külliyetli akçenin dahilen karşılığını bulmak veya fevkaleda olarak ahaliden almak mümkün olamayacağı cihetle hariçten tedariki zaruri olup şu kadar ki bunun için akdolunacak istikrazın tahsisatını bütçeye tahmil etmemek şayan-ı dikkat ve itina olduğuna ve faizleri yüzde beş ve yedi derecesinde bulunan gümrük ve Faillo ve Zotudd Altısakba istikrazlarının tevhibi ve bütçe dahilinde olup el yevm verilmekte olan tahsisat ile yüzde dört faiz ve yarım res-ul mal (sermaye) akçesi tahsis ile piyasaların ahval-i hazırasınca herhalde yüzü seksenden aşağı satılmamak mukayyed olmak üzere hasıl-ı safisi iki milyon üç yüz bin lira derecesinde bir istikrazın akdi mümkün ve ihtiyaca kafi görülüyor ise de yüzde beş faizli istikrazatın res'ul malini tamamen tediye etmek için yüzde dört faiz tahsisi ile akdolunacak istikraz-ı tahvilatın beher yüzü seksenden dun (aşağı) satılacak olursa hazinece zararı mucib olacağı gibi evvelki istikrazların tediye-i faizi ve res'ul malına mahsus olup yakın bir zamanda ele geçecek varidatın uzun bir müddetle yeniden akdolunacak istikraza karşılık ittihaz edilmesi konsorsiyon kavaidine dahi külliyyen mupayir olacağından buralarının nazarı ehemmiyete alınması mühim ve muktezi olduğuna ve şayet bu suretle akd-i istikraz mümkün olmadığı takdirde fenerler idaresi imtiyazı müddeti el yevm mütekarribül infaz olmakla idare-i meskurenin devlete vermekte olduğu yüzde 28' in akal 60'a iblağıyla ba idare-i hazıraya veyahut diğer bir şirkete ihale olabileceği kavien memul olup fenerler rüsumatından geçen sene 200 bin lira istifa edilmiş olmasına ve münakalad-ı bahriyenin tekessüründen naşi rüsum-ı meskure miktarı günden güne müterakki bulunmasına nazaran rüsum-ı meskureden devletçe istifa edileceği hesaben anlaşılın 120 bin liranın karşılık ittihazıyla yeniden bir istikrazın akdi dahi mümkünattan görüldüğüne binaen bu suretle akdolunacak istikrazın hasılı safisinden salif-üs zikr açığa mükabil olan miktar çıkarıldıktan sonra küsürünün ihtiyacat-ı meşruhaya göre devairi askeriyece sureti taksimi münhasıran irade-i seniye-i cenabı cihan bani muallak olmak üzere bervechi maruz akd-i istikraz için iktiza eden sermaye ve irada müracaat olunması zınnında nezaret-i müşarün ileyhaya mezuniyet itası mütevakkıf-ı rey-i alidir.

Cümle-i iradatı seniyye-i hazreti şehriyaridan olan ıslah-ı cibayeti emval maddesi mevzu-ı mevki-i müzakere kılındıkta 305 senesi ahval-i umumiye-i maliyesini mübeyyin hazinece tanzim olunup heyet-i abidanemizde mütalaa ve tetkik olunan hülasa cetveli mantıkınca sene-i merkum ile 304 senesi varidatı mütehakkakasından 306 senesine devrolunan bakayanın miktarı 50 milyon 316 bin lirayı mütecevaz bulunduğu gibi işbu bakaya devri muamalesinin sinni (sene) ahire dahi müteselsilel cereyanı tabi olup binaelaleyh efrad-ı mükellefin hersene-i maliye ibtidasında hem o senenin ve hemde ondan önceki senelerin bar-ı tekalifini mahmül

olmakla beraber mekadiri muhtelif ve vaziyetleri müteşettid bir takım rüsum ile dahi mükellef bulunmalarından dolayı hakikaten giriftar aher ve hayret olmaları bakayanın devamıyla nihayet 3 senede bir emvali umumiye-i devletten yüzde beş miktarının mümteni-ül tehsil dereceye geldiği müsbet ve muhakkattır. İşte bu halin hazine-i devletçe ve ahalice olan hasar ve muzarine karşı gelecek bir tedbirin ittihazi ve cibayeti umurdan bulunduğu mülahasasınca biraz daha tamik-i maslahat edildikte ez cümle arazi vergisinin tahmin kısmına müstenid olan nisbeti esasiyesince mültezim-i ali olan adl ve hakkaniyetle gayri muvafık bazı muamelatın vücudu efrad-ı mükellefince hoşnutsuzluğu ve bunların tahsilatınca durgunluğu mucib olmakta ve ağnam resmi halkı koyunlardan istifade eylediği zamanlarda alınmak ve bu da her yerin icabına göre muhtelif zamanlarda istifa kılınmak lazım geldiği halde el yevm mevzu olan muamelat-ı tahsiliyenin buna tevafuk edememesi ahaliyi kaçakçılığa sevk ederek ve buna bir de tadadı ağnam memurlarının menfaat-i na meşruağları iltizam eyliyerek devletin en sağlam bir iradı olan ağnam resminde hayri zayıat vuku muhakkak derecesinde bulunduğu gibi emval-i devşetin en mühim kısmını teşkil eden varidatı öşrüyenin cibayeti hakkında şimdiye kadar ittihaz olunan savrı muhtelifenin hiç birisinden istifade edilemeyerek bu gün ne idare ve ne de ihale ile istifayı hukuka imkan kalmadığı son tecrübe olarak ittihaz olunan idare-i umumiyeden zuhur eden zayıat ile bilahare avdet edilen usul-i ihaleden hasıl olan netayic tayin etmiş olması ile beraber usul-i mevcude dairesinde mahsulat-ı ayniye üzerinden aynen öşür almak faidesi hiç bir devlette cari olmadığından ve ayniyata tabi olan bir teklifin revaca tabiatı tabii bulunmak hasebiyle bu sene olduğu gibi çoban rayici tedenni ettikte bu dereceye konulan varidatı mütehemmenin (tahmin edilen) az çok tenzil etmesiyle idare-i maliyeyi işgale sebep vermesinin men-i kabil olamayacağından ve bu cümle ile beraber başlıca menba-ı servet-i ahali olan ziraatin tersil ve ıslahata bakılmamasıyla beraber gümrük tarifelerinin mevkii icraya konulamaması hasebiyle ecnebi dakik vesairesinin külliyyetle memalik-i mahrusa-i şahaneye devamı ithal ve memaliki osmaniye ziraatine rekabet etmekte bulunan memalikten ihraç olunan zehairin memaliki mahrusa mahsulatından daha ucuz fiyatla burada satılması mahsulatı dahilemizin ihracatını tas'ib ve revacını tenzil etmekte bulunduğundan ağnam resminin ihtilaf-ı ekalim itibariyle vilayetçe ahalisinin istifadeleri zahmetleri bit tayyip mevsim tahsilatı ıslah ve tadil ve tahsil-i rüsumat için sui istimalatı mani olacak kavaidi kaviye ve mütununa tayin kılınmak ve aşarın arazi üzerinden alınması yani bazı devlet ve hükümetlerde cari olan ve bu kere ba irade-i seniyye Girit'de mevki tatbike konulan usul vechile ve çift hayvanatı itibariyle maktu bir bedel-i nakdiye tahvili muvafık-ı maslahat görülüyor ise de memaliki mahrusa-i şahane arazisinin kuvve-i inbatiyesinde olan ihtilafın hak ve adle tevfikan (uygun olarak) tahfifi (hafifletme) ile menfaati devlet ve memlekete muvafık bir esasın kararlaştırılması ve ahalice mucibi şikayet olan arazi ve zürraadan alınmakta bulunan tetemmü (cizye) vergisinin kısm-ı muhammenince tadilat icrası ile hüdâğdalı bulunarak lağvıyla bunlara mukabil iktiza edecek mebalığın çift üzerine tarh olunacak aşar bedelat-ı maktuasına ilavesi zürraa ait tekalifin tevhibi ile muamalet-ı tahsiliyesinin teshil ve teminine delalet eyleyeceğinden gerek ağnam resmi ezmine-i tahsiliyesinin ıslahına ve gerek aşar ve arazi ve zürraa tetemmi vergilerinin sureti

meşruhada tevhid ve tebdiline dair esasları kararlaştırmak ve bir de alel umum gümrükler idaresince rüsumatın istihsaline zaiyat vukuunu idhalat ve ihracatı ticaretin cümleye malum olan mekadir ve kemmiyatı ve bazı madde-i hususiye üzerine tahkikat icab ettikçe istihsal olunan malumatın derecatı ispat etmekte ve nazar-ı kabule alınmasıyla varidat-ı rüsumiyenin maktuan deruhtesi için varidat-ı haziranın bayağı nisfına muadil zam ile bazı sermayedarın arzı ile teklifat etmeleri dahi o melhuzatı teyid etmekte bulunmakla alel ulum gümrükler idaresi nazarı dikkatten geçirilerek ve zaiyatı tevliid ettirmekte bulunan usul ve muamelat bi hakkın zahire çıkarılarak hukuk ve menfaati devletin sıyaneti (korumak) vikayesine cidden ve samimiyen delalet eyleyecek kavaid-i teminiye tayin ve tesis kılınmak ve cedid tarifelerin biran evvel mevkii fiil ve icraya konulması hakkında ne yapılmak lazım ise mesarimeten (hızlıca) icra olunmak ve devairi belediyeye ait rüsüm-ı muhtelifenin sur-ı tahsilîyesinde olan muamelatı gayrı mutedilerin tazyikatı ve taşralarca makam-ı ianede ahaliden arasıra istenilen mebalîğın tevziatı emvali devlet-i tahsilatın sürati cerayanına mani olmakta bulunmasıyla memaliki sairede cari sade ve basit bazı esasların kabulü ile ona bedel devairi belediyeye müteallik ve tahsili mezbaa olan ve alel husus kazar resmi gibi türlü şikayete sebep veren rüsüm kaldırılmak ve taşralarca kanun ve usül haricinde tevziat icrası men-ül memnu maddeleri kuvvei icraiyelerinin her şubesinde mühim ve muktezi ve mütevakkıf-ı rey-i alidir.

Balada arz ve beyan kılındığı vecihle serveti umumiye-i memleketin azim menabii olan emri ziraat ve fellahatın müessiren himayesiyle zamanen muhtaç olduğu teshilat ve intizamın vaz ve ittahası meselesince en ziyade düşünülecek şey çift hayvanat ve alat ve edavatın ikmal ve tanzimi yolundaki ihtiyacı-ı ahaliye muktezi sermaye-i nakdinin tedariki maddesi olup buna bir care bulunmadıkça ziraatin fevaid ve menafi-i halen ve istikbalen temşn olunamayacağından ol babda dahi teati-i efkar edilmekte vergi ve aşardan beher sene alınmakta olan ve miktarı umumisi 611 bin lirayı mütecaviz bulunan menafi ve maairif hisselerinin tarh ve tahsisi bir taraftan zürraa akçe ikraz etmek için teşkil eden ziraat bankasının sermayesini teksir ve diğer taraftan tertib-i umumiyenin daireyi intişarını tevsi makasidına mebni olarak bunların ikiside kavaidi e'am olacak şeyler isede ziraat bankası sermayesinin ikrazata hasrı gatet tecrube emir ziraate terakki veremeyip her ne kadar kuyudı nizameye ikrazat-ı vakayı ziraatçe ihtiyacata hasr etmiş olsa yine zürranın o nam ile istikraz etmekte oldukları mebalîği ihtiyacı sairelerine sarf ederek terhin ettikleri araziye deynleri (Borç) mukabili ellerinden çıkarmak mecburiyetinde bulunanlar ziraatçe intifada maksadıyla istikraz edenlerin efradına galebe etmekte bulunduğu mertebe-i sübutta olduğundan yalnız aşardan muretteb olan ve miktar-ı senevisi 368 bin 522 liraya bali olmakta bulunan menafi hususundan miktarı munasibinin ihtiyacı olan ahaliye çift hayvanı alıp verilmek ve alad (aletler) ve edavat-ı ziraati ıslah ve tanzim ile harman ve orak makineleri tedarik ve ita etmek ve o cihetle mahsulatı ucuz ve çok yetiştirmek emir mahalline tahsis kılınması muvafık-ı maksat ve maslahat görülüyor ise de bu babdaki ihtiyacı umumiyenin her tarafca tetkiki derecatıyla tahsis edilecek sermayenin tazrik ve tayini ve surety istimalinin temini lazım geleceğinden nezareti

aidesince bu hususun bil etraf savdı icrası düşünülerek verilecek karara tevfikân ifayı muktezası icab-ı halden bulunmuştur. Eğer ki aşar-ı aynıyenin çift üzerine bedeli maktua rabt ve tahvili mütalasına karşı el yevm ziraat bankası sermayesini teşkil eden menafî hissesine ait aşar-ı aynıye hasılat-ı nakdiyesinden bir kısmının ziraat, hayvanat ve alatı tedarikine tahsisi suretinin dermiyanı münakıs gibi görülüyor ise de varidat-ı öşrüyenin çift itibarıyla bedeli maktua-ı nakdiye tahvili maddesi esasen muhtaç olduğu tahkikat ve tetebbuat iktizasınca nasıl olsa vakte muhtaç olup bu suret takarrür eyledikte menafî ve maarif hisselerinin dahi hazine-i devlete ait bedelatı öşrüye sırasında nakden istifası tabi olarak şimdiki mütala ol vakte kadar teshil ve hesaben ziraat-i maksudine çalışılmasına delalat edeceği ve aşarın bedeli maktu nakdiye tahvilinde cereyan edecek muamaleye mesned olacağı tarif ve izahtan müstağnidir.

Yukarıda arz ve beyan olduğu vecihle vergiye aşara zamimeten iltihakta bulunan ve miktarı 243 bin 268 lirayı müteceviz bulunan marif hisse-i ianesinin kısmi küllisi mekatibi idadiyenin mesarifatına mahsus olup bu dahi ahali-i müslime ve gayri müslime itfalinin tertibi umumiyede ittihat ve ihtilatları maksadı hakimanesine mebni bulunduğu ve hisse-i iane-i meskureden belki nısfını ahali-i gayri müslime vermekte bulunduğu halde kendilerine mahsus mekatibi ittidaie ve rüştiyeden yetiştirdikleri şakirdanın mekatibi idadiyeye dühul imtihanını verememekte bulunmalarından dolayı mekatibi meskureye gayri müslim ahali evladından alınmakta olan şakirdanın akl-i kalil olması kendi cemaatlerince meysusiyeti (üzüntü) mucib olmakta bulunduğundan ve bunun devamı gayri müslim cemaatleri efradından alınmakta bulunan hisse-i marifin bil ahire istihsalini müşkilat ve tarata ika eyleyeceğinden hem bu hoşnutsuzluğu izale etmek ve hem de bervechi maruz bedelatı askeriye nispeti tahsiliesinin 110 nüfusta bir nefer itibarına tahvili mukabilinde bir cemile olmak üzere idadi mekteplerinde birer medhal sınıfı küşat ile gayri müslim ahali etfalinin kabullerince mevcut olan imtihan mevanisinin tadili mühim ve muktezi görülmüştür. Heyeti abidanemize tevdi buyrulan 310 sene-i maliyesi bütçesinin gerek hesap ve tevazüne ve gerek fevkalade mesarifatin sureti tesfiyesine dair cereyan eden tetkikat ve mutalat ve onlara müteferri mülahazat balada yegan yegan arz ve beyan olunmuş ve bunların ifa-yı mukteziyatı merhu-ı müsaideten meali ali-i hazreti şehriyari bulunmuştur. Ancak zikrolunan bütçe sene-i haliye-i maliyenin altıncı ayı hulül ettiğinden sonra görüldüğü cihetle emr-i tevazüne ait mütalat ve varidat kısmınca bulunabilen terakkiyattan bu sene içinde tamamıyla istizan olunamamak tabi bulunmasıyla beraber mahsebi mahsusunda yazılan tekidane devairce itina olunmak şartıyla mülahazat-ı maruzanın sene-i atıye bütçesi hesabına tesirâtı görülebileceği ve temini cibayeti emvali devlet mesairince arz olunan mutalaat mevki-i fil ve tatbike konulduğu halde el yevm varidatın kısmı azamınca mahsus ve malum olan zayıat ve tedenniyatın izalesi ile husule gelecek terakkiyat sene-i atiyede varidat ve mesarifatı umumiyenin tevazününü temin edeceği muhatı ilm-i ali buyrulduktan herhalde emr-i ferman hazret-i menlehül emr efendimizindir.

5 Eylül 1310 (Rumi) , 17 Rebiülevvel 1312

Kulları Selim

Kulları Akif Bin Halil İbrahim

Komisyonardan arz –ı utbe-i aliyya kılınan mazbatanın mündericatu beş esastan ibarettir.

1-Mesarif-ı adiyenin açığı olan 593.000 liranın 284.000 liraya indirilmiştir. Açığın bu kadar tanzili ise müceddeden 329.000 liralık bazı varidat tedarik olunmasındandır ki bunlar hristiyanlardan 135 te 1 nefer itibariyle alınmakta olan bedelat-ı askeriyenin badezin 110 da 1 itibariyle ahz olunacağından ve maadin idaresince ıslahat ve nizam-ı mahsuslarınca menfaatli tadilat icra kılınacağından ve bazı devaire ait varidatın terakkisinden husüle gelecektir.

2-Mesarifi fevkalade olarak bu sene için karargir olan 1. 161.000 lira tahsisata Rorshild ve Faillo istikrazları hasılatı karşılık tutularak çoğı ödenmiş ve baki 87.000 lirası kalmış ise de hazinece maaş itası için mezkur istiktazlar hasılatından evvel ahir alınmış olan 200.000 liranın iadesi sırasında kabil-i tesviye olduğundan onun için istikraz akdine lüzum kalmamıştır.

3-Süvari ve Topçu hayvanları ve redif elbisesi tedariki ve müceddeten zırlı istikamat ve kruvazör vapurlar istirası ve techizatı askeriye tedariki ile beraber bedelti öşrüyeden bu sene fevkalade zühur eden ziyanın yerini doldurarak idare-i maslahat olabilmesi için hasıl-ı safisi 2.300.000 lira derecesinde olmak ve müddetleri itama yaklaşmış olan bazı müstakrazatın tevhibi ile yeniden bütçeye tahsisat zam olunmak ve sureti sarf ve taksimi münhasıran emir fermanı hümayunu şahaneye muallak olmak şartıyla bir istikraz akdi lazım gelmesidir.

4- Varidat-ı devletin tanzimi cibayet ve kısmen tebdil-i nispet ve temin tahsilatıyla ve halkı tazyik eden bazı rüsumun ifasıyla yerlerine sade ve basit iratlar tedarik edilmesidir.

5- Mahsulatı arazinin teksiri ve masrufunun tehvili ile emir ziraatın bi hakkın himaye ve teshili için çift hayvanatın ikmal noksanı ve alat ve edavatı ziraiyenin ıslahı makasidü mühimmesine ziraat bankası varidatından karşılık tertip olunmuştur.

İşte şu esaslar idare-i maliyenin ve orman ve maadin ve ziraat idarelerinin devletçe ve ahalice temini hüsnü ceryanı için kuvveyi icraiyye bir takım vezaif-i mühimme tahmil edeceğinden onların tamamıyla ifa ettirilmesi ve devirce her sene fazla mesarif ihdasıyla bütçenin ihlaline ve nevbenu açık zuhuruna sebep verilmemek için tebligatı müyessire ifası emr ve irade-i hikmet-i aide-i hilfet penahiye tealluk olunmuştur.

Kulları Mahmud

BÜTÇE İLAVESİ TENSİP OLUNAN VARİDAT-I CELİLENİN MİKTARI

	<u>LİRA</u>
Bedelat-ı askeriye nispetinin tevsiinden hasıl olacak olan	199.148
Daire-i bahriye varidat-ı mahsusasının tezayüdünden	20.000

Orman ve Maadin iradının berbechi ati nezareti aidesince takdir olunan terakkiyatından

-Ormanların taht-ı inzibata ithalinden	50.000 lira
-Kereste ve hattab-ı kat'iyenin tahdidi ile ticaretgah ashabına ait rüsumattan	10.000 lira
-Bulgar dağı ve ergani madenşerinin Müşterekül menfaa şirketlere ihalesinden	10.000 lira
-Taş Ocakları rüsum-ı ruhsatıyla resmi nispetinin tadilatından	40.000 lira
	ARA TOPLAM 110.000 lira
	GENEL TOPLAM 329.148 Lira

MESARİF-İ FEVKALADE-İ ASKERİYENİN İKİ ZİLHİCCE 311 TARİHLİ MECLİS-İ MAHSUS-I VÜKELA MAZBATASINA MELFUF PUSULA MUCİBİNCE MİKTARI

Daireyi Nizamiye Fevkaladesi	
Mavzer tüfekleri esmaan ve peşinatı	28.000.000 Kuruş
Fişenk imali	8.880.000 Kuruş
Obüs ve teferruatıyla muhasebe dairesinin bakaya-i esmanı	8.564.900 Kuruş
Muayine Masrafiyla Komisyon Heyetinin Mesarıfı Vakası	2.342.000 Kuruş
	TOPLAM 47.786.900 KURUŞ

DAİREYİ BAHİRİYE FEVKALADESİ

Kazanlar Esmanı	5.000.000 Kuruş
Mesarıfı Fevkalade	5.000.000 Kuruş
Torpedo ve Kıpıra Esmanı	1.900.000 Kuruş
İstikraz bakayası	640.000 Kuruş

TOPLAM 12.540.000 KURUŞ

DAİREYİ TOPHANE FEVKALADESİ

Mübayaa olunan top esmanı bakayası	761.500 Kuruş
Baruthane Masrafı	3.000.000 Kuruş

TOPLAM 3.761.500 Kuruş

GENEL TOPLAM 64.088.400 KURUŞ

İstikraz Akçesinden Tesviye Olunan Miktarı

Daireyi Nizamiye Fevkaladesinden	13.161.080 Kuruş
Daireyi Bahriye Fevkaledesinden	5.754.300 Kuruş
Daireyi Tophane Fevkaledesinden	3.761.500 Kuruş

TOPLAM 22.676.880 KURUŞ

(Genel Toplam – Toplam) FARK TOPLAM 41.411.520 KURUŞ

İSTİKRAZ AKÇESİNDEN EL YEVM MEVCUT BULUNAN KARŞILIĞI

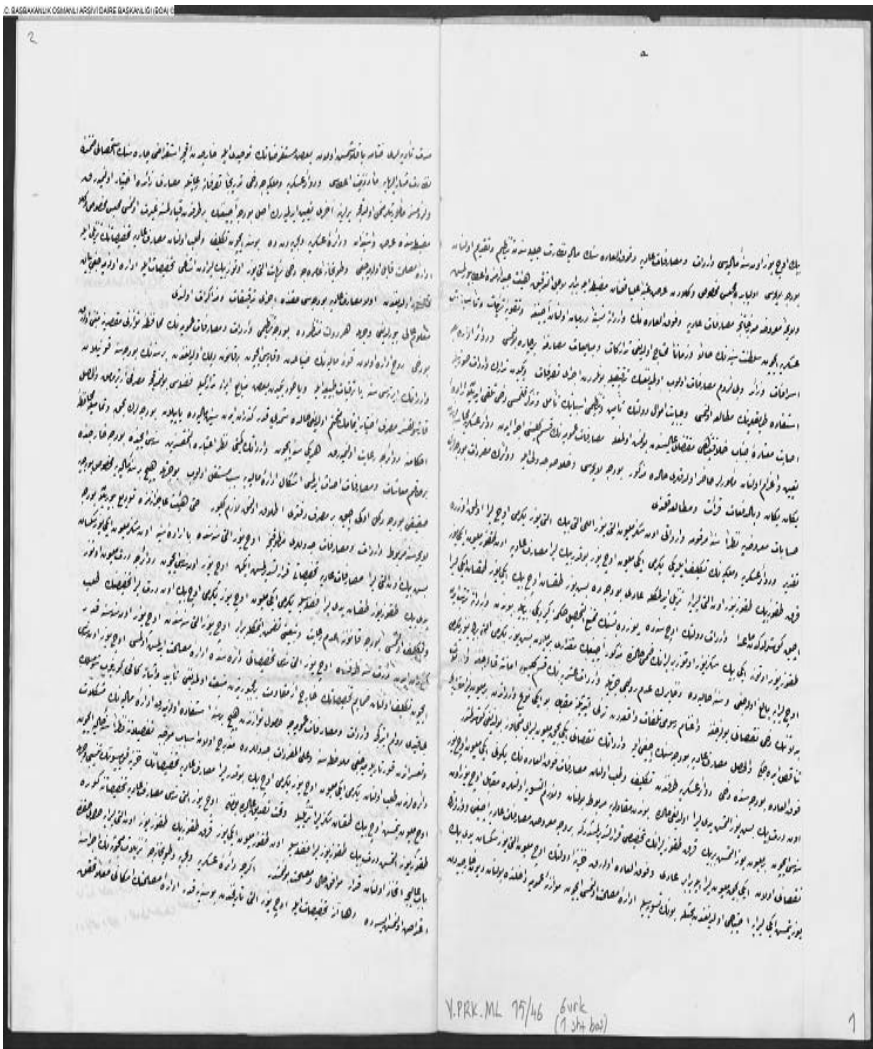
ROSHİLD istikrazatından	10.412.600 Kuruş
Faillo İstikrazatından	22.264.400 Kuruş

TOPLAM 32.677.000 Kuruş

(Fark Toplamı – Toplam) Mesarifi Fevkaladenin Açığı 8.734.520 KURUŞ

Bermucebi İrade-i seniye heyeti acizanemizce bütçe hakkında icra olunan tetkikat ve müzakerat hitam bulduğundan kaleme alınan mazbata ve iki kıt'a hesap pusulası ve mazbata-i meskurenin münderecatını natık hülasa mazrufen ve leffen irsali savb-ı alileri kılınmakla ve komisyona tevdi buyrulana meclis-i vükela mazbatasıyla melfufatı dahi diğer zarf içinde iade olunmakla mazbatayı acizanemizle müteferriatını havi mazrufun hak payı ali-i nimeti azimi arz ve takdimi beyninde emrû ferman hazreti men lehül emrindir.

6 Eylül 310 Mahmud

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DİRE BAŞKANLIĞI İZMİR

قوسونده عرض قیلیخانه مضبوط ک مریجات سه اسانه عیادت
 رئیس مصادقایر ناک چینی اولوبه سه لوز قضاة اوج بیک ایانک یکی بوز کتاه رف بیک ایاز ابر طیب
 ترکی سر مجردا اوج بوز یکی مقبول بیک ایانک بعضه دارت تازن اولوندیکر بوز خستیا نده سوزا توتوبنده بر نفی عیایه
 امفده اولوبه بر اوت عکس ناک بعضیا بوز اولوبه بر اعجاب اقد اولونجهنده داورانه وساده اولوبه ادر کجوا اصلاجات وقتک
 عرض بود بعضی نده بوقت جزا فوجنده بعضه داوره عانه دوزانک نیشنده حضور کجولنده
 رئیس مصادق قونق عاده ادر رفه بونسه بجومه قزاک اولوبه بیونیه یوز اکتسه بیک ایانک بعضا ره جید وقا اولوبه استقامت خدی
 حاصلدق قارتولوبه قزاقوه جوش اولونجه و باقی عیایری بیک ایانک قلی سزده خیزجه مستصد عهه بیجونه مذکور استقامت مصلحت
 اول و اکتسه اولوبه یکی بوز بیک ایانک اعاده سی مره سنده قلی توب اولونجهده انک بجومه استقامت عشیه زور قالی عیایه
 رئیس سوزی دطوبی حیونوق در ریاضت بیسی تازی دیکر داره کلهک ایکنکامات وقازار و اول استزی دگر بوز عکس تازی بوز
 بر وقت عیایره بونسه قونق عاده قزاق اولوبه ریاضت ایانک ریز قزاقوه دره ادره مصلحت اولوبی بجومه عیایری بیجونه اوج بوز بیک ای
 عیایره اولوبه و مورتی خاصه با قذقسه اولوبه بعضه استقامت کومدی بوز بیک بوجومه تقصبات فرغ اولوبه و صون عرف رئیس
 مری رئیس دارت دولنک بیجیم حیات قسایری است و تاصیه تصدیق و خلق تصعیایه به بعضه بومک انصاف بلایه ساده
 و بسط ایاول تازن بر طیب
 رئیس حضور ارضیه ناک تیزی و دولتک توفیق امر ز اعلی کجی حمایه تیزی بجومه جغت عیایانک اکلان نقضای دولت
 دارت زرعینک احدی معاصره سنه زرافت با نقی دارنده قارتولوبه قارتولوبه تزیب اولونجهده
 استه سواسا اراده ما کونک داورانه و مساره دوزانک اراده لوبنک دوزانک اوها بجومه تاصیه حیدای بجومه قونق عیایره
 وقت تمام قیایه بونجهده انک تکلیف ایضا ابر ایلی و دوزانک هر سنه نقد صرف اعیایه بوجونک احدانک و نون بوجومه
 سب و بر لایمک بجومه بیعت مرتزه ایضا سردارده کت عاده خلایق تصعیایه تصعیایه اولونجهده
 ذیال
 محمود

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DİRE BAŞKANLIĞI (204)

3

بوجه عموم و تنسیبه اولیاده واردانه جدید تک مقداری

	لیرا
بدلانہ عکبر نشینت نویسنده حص اولیاده اولیاد	۱۹۹ ۱۹۱
داره تجرید واردان عموم شتک زاید شتک	۰۰ ۰۰۰
اولیاده و معادله واردان تک بر و عرفی نظریه عامه کچو تقیر اولیاد برقیانده	
ولیکون تخمه انضباط اولیاد	۵۰ ۰۰۰
کراته و عطفه نظریه شتک تخمیر خاندانده همی زعمان بومعدت	۱۰ ۰۰۰
خفا و عطف اولیاد مدترینک شتک شتک شتک اولیاد شتک	۱۰ ۰۰۰
معدله اولیاد رسوم دفعه شتک بر تنسیبه نظریه شتک	۱۰ ۰۰۰
	۱۰۰ ۰۰۰
	۴۴۹ ۱۹۱

Y.PRK.ML 15/46

3

4

صافی خوراکداره عسکر بنات

	عفت	
داره نفقه خوراکداره عسکر		
عفت		
ماوریه قشقدری انعامه و شایق	۴۸	۰۰۰ ۰۰۰
قشقدری انعامه	۸	۸۸۰ ۰۰۰
اوپوس و نفقه انعامه و شایق	۸	۵۶۶ ۹۰۰
معاینه و نفقه خوراکداره عسکر و اوقاف	۴	۴۴۴ ۰۰۰
	<u>۲۷</u>	<u>۷۸۶ ۹۰۰</u>
داره خوراکداره عسکر		۴۷ ۷۸۶ ۹۰۰
عفت		
قشقدری انعامه	۵	۰۰۰ ۰۰۰
صافی خوراکداره عسکر	۵	۰۰۰ ۰۰۰
طلبه و اوقاف	۶	۹۰۰ ۰۰۰
استفسار و نفقه	۶	۰۰۰ ۰۰۰
	<u>۱۶</u>	<u>۵۶۰ ۰۰۰</u>
داره طوقی خوراکداره عسکر		۱۶ ۵۶۰ ۰۰۰
عفت		
صافی خوراکداره عسکر	۷	۷۶۶ ۵۰۰
بارقانه عسکر	۴	۰۰۰ ۰۰۰
	<u>۴</u>	<u>۷۶۶ ۵۰۰</u>
		۴ ۷۶۶ ۵۰۰
		<u>۷۶ ۰۸۸ ۹۰۰</u>
استفسار خوراکداره عسکر		
عفت		
داره نفقه خوراکداره عسکر	۱۴	۶۶۶ ۰۰۰
داره خوراکداره عسکر	۵	۷۵۶ ۰۰۰
داره طوقی خوراکداره عسکر	۴	۷۶۶ ۵۰۰
	<u>۲۳</u>	<u>۲۰۸۸ ۵۰۰</u>
استفسار خوراکداره عسکر موجود بودن در قشقدری		<u>۲۳ ۲۰۸۸ ۵۰۰</u>
عفت		
بروجیه استفسار خوراکداره عسکر	۱۰	۴۴۴ ۰۰۰
قشقدری استفسار خوراکداره عسکر	۴	۴۴۴ ۰۰۰
	<u>۱۴</u>	<u>۸۸۸ ۰۰۰</u>
صافی خوراکداره عسکر		<u>۱۴ ۸۸۸ ۰۰۰</u>
		۸ ۷۴۴ ۵۰۰

۴

Y.PRK.ML 75/46

Y.PRK.ML.00015.00046.004

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DARE BAŞKANLIĞI (OCAK)

5

برسبب اراده سینه هیت عاجزانه برزم بودجه قفق اجرا اولان ترقیات
 و مذاکرات قتم بولمیشده قتم اولان مضطه و ایکی قطعه صاحب بوردی
 و مضطه مذکوره نیک ندرجاتی ناطور خلاصه نظروفا و لغا ایصال صاحب
 قفقله و قومیسیون تویع بوردیه محکم و کلا مضطه سینه منفقات رضی
 دیگر طرف ایچیف اعاد اولمیشله مضطه عجزانه مزوره منفقاتی حادی نظرو
 فایده عالی و نعت اعظمیه عهد و تقصیه بیک اولان منفقاته لایا کرار
 محمد علی
 ای لایا کرار

Y.PRK.ML 75/46

5

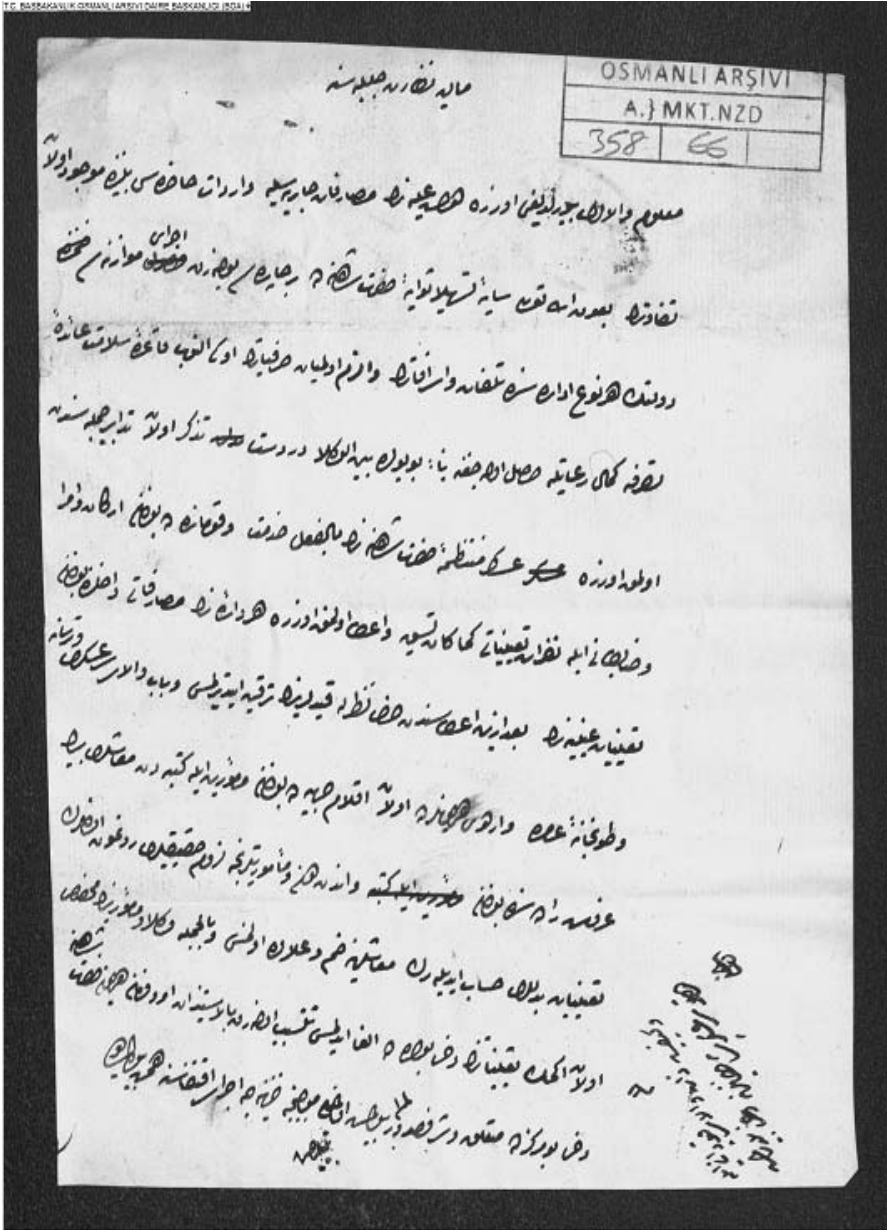
Belge 3

A. MKT. NZD. 358. 66/ H-09-01-1278: Devlet-i Aliyye'nin Bütçe Açığını kapatmaya yönelik olarak alınacak tasarruf tedbirleri.

Maliye Nezareti Celilesine

Malum-ı Valaları buyrulduğu üzere mesarifat ilmuhaberleri ile varidatı hazırası beyninde mevcut olan tezavünün baden Allah teala saye-i teshilen hazreti şahaneye bir çaresi bulunarak icrası muvazene-i devletin her nevi idaresinde telefad ve israfatın ve lüzumul beyan sarfiyatın önü alınıp faideten selamet-i aide-i tasarrufa kemali riayetle hasıl olunacağına binaen bu yolda beynel vükela derdest tezekkür olan tedabir cümlesinden olmak üzere askeri muntazamanın hazreti şahanenin bil fiil hizmet ve kumanda bulunan erkan ve umera ve zabitan ile neferan tayinatı kamekan tesviye ve ita olunmak üzere her dairenin mesarifatı dahilinde bulunan tayinatı ayinenin badezin itasından sonra nezaret kayıtlarının terkin ettirilmesi ve bab-ı vala-yı seraskeriye ve tophane-i amire ve orduyu hümayunlara olan aklamında bulunan memurin ile ketebelerin maaşlarının kuruluş-ı dairesinde bulunan ve ondan ve memuriyetlerince lüzumu hakikeleri ve ru-numun olanların tayinat bedelleri hesap edilerek maaşlarına zam ve ilave olunması bil cümle vükela ve memurinin mahsus olan ekmek tayinatının dahi ilga edilmesi tensib olunarak bir istizan emri ferman hazreti dahi bu merkezde müteallik ve şeref südur buyrulmuş olmakla mucibince icrası iktizasına.

Tahsin

A.}MKT.NZD.00358.00066.001

Belge 4

DH. İD 10. 1. 5. / H-22-10-1328: 1325 senesi Kesin Hesap nümuneleriyle tanzim olunan talimatnamenin ve evrak-ı müsbite cetvellerinin gönderilmesi:

Dahiliye Nezareti Muhaberati Umumiye Dairesi dördüncü şube

Sivas Vilayetine Yazılıyor.

Tarih: 1326 Teşrinievvel 13

4-5 Teşrinievvel 1326 354 numaralı tahriratın 17 Eylül 1326 tarihinde vilayet evrak kalemi odacısı Ahmet Ağaya ba imza ile teslim edildiği dersaadet posta müdürlüğünden bildirilmiştir.

Telgrafın Konusu: Dahiliye Nezareti Celilesine

7 Eylül 326 umum 354 tahririn 325 senesi hesabı kat'isi hakkında istenilen talimatname ve hesap evrak-ı musbite cetvellerinin geldiği maruzdur.

Vali Mehmet Emin

DİPLOME TALEPİ KARARIN KURULUŞ BAŞKANLIĞI TARAFINDAN İZLENİMLERİ

Sıra No	Adı Soyadı	T.C. Kimlik No	Mevki	Görev	Tarih
1

DİPLOME TALEPİ KARARIN KURULUŞ BAŞKANLIĞI TARAFINDAN İZLENİMLERİ

...
 ...
 ...

DEMARTEKSTİVİ

DM ID

10-1 5 11

2-1 (2.314 602)

Belge 5

DH. MKT. 114. 37. / H-06-02-1311: Memurların tebdil ve terakki gibi vukuatını muhtevi olarak hazırlanan aylık cetveller ile her sonunda hazırlanan Kesin Hesap pusulalarının vaktinde gönderilmesi gereğinin ilgililere tebliği.:

UMUM

Memurince tebdil ve terakki gibi vukaatı muhtevi olarak irsali iktiza eden cetvellerin her sene nihayetinde gönderilmesi meşrut bulunan kat-i hesap cetvellerinin vaktiyle irsal edilmemesi muamelatı hesabı sektelendirmekte olduğundan bahisle icrayı icabı mülkiye tekaüt sandıkça nezareti celilesine vaki olan iş'ar ve sebk eden karar üzerine şurayı devlet Tanzimat dairesinden tanzim ve ita olunup meclis-i mahsus-u vukela'da mutelaa olunan mazbatada deraadedce her daireye mensup memurinin vukuat cetvelleri daireleri canibinden tanzim ve irsal edilmekte olup taşralarda ise devairi mutadedeye mensup olan bilumum memurinin vukuat cetvelleri memurini maliye tarafından tanzim edilmekte olmasıyla deviri saire memurlarının vukuatı vaktiyle alınarak beher mah nihayetinde mal memurları tarafından muntazaman cetvel tanzimi gayri kabil olduğu gibi tekaüd sandığına bidayeti teminde bazı devair memurlarından aidat alınmakta iken muahharan diğer bazı devairin aidatıda ilave ve bazıları ihraç edilmiş ve devairi mutaadede memurları meyanında kimlerden aidat alınıp alınmayacağına dair bir çok kararlar iktihās kılınmış olduğuna binaen seneyi sabika hesabatına müddeti kalilede elden çıkarılmış müteraid ve mütedahil olan vukuat cetvelleri birleştirilerek bir seneliği için bir cetvel yapılmak üzere beher seneliğine o üçer mah (ay) müddetle tanzim ve irsali ve badema taşraya her ay nihayetinde vukuat cetveli tanzimi kararının feshi ile bu cetvelin her altı ayda bir kere tanzimi ile hazinenin ağustos ve şubat ve her sene nihayetinde yapılacak kat'i hesap cetvellerinin dahi mezkur hesap cetvelleriyle beraber irsal olunması usulü tezekkür olduğu görülmüş ve karar vaki icabı hal ve maslahata muvafik görünmüş olduğundan mucibince tebligatın icrası.

Dahiliye Nezareti Celilesine

Devlet-lü Efendim Hazretleri

Memurince tebdil

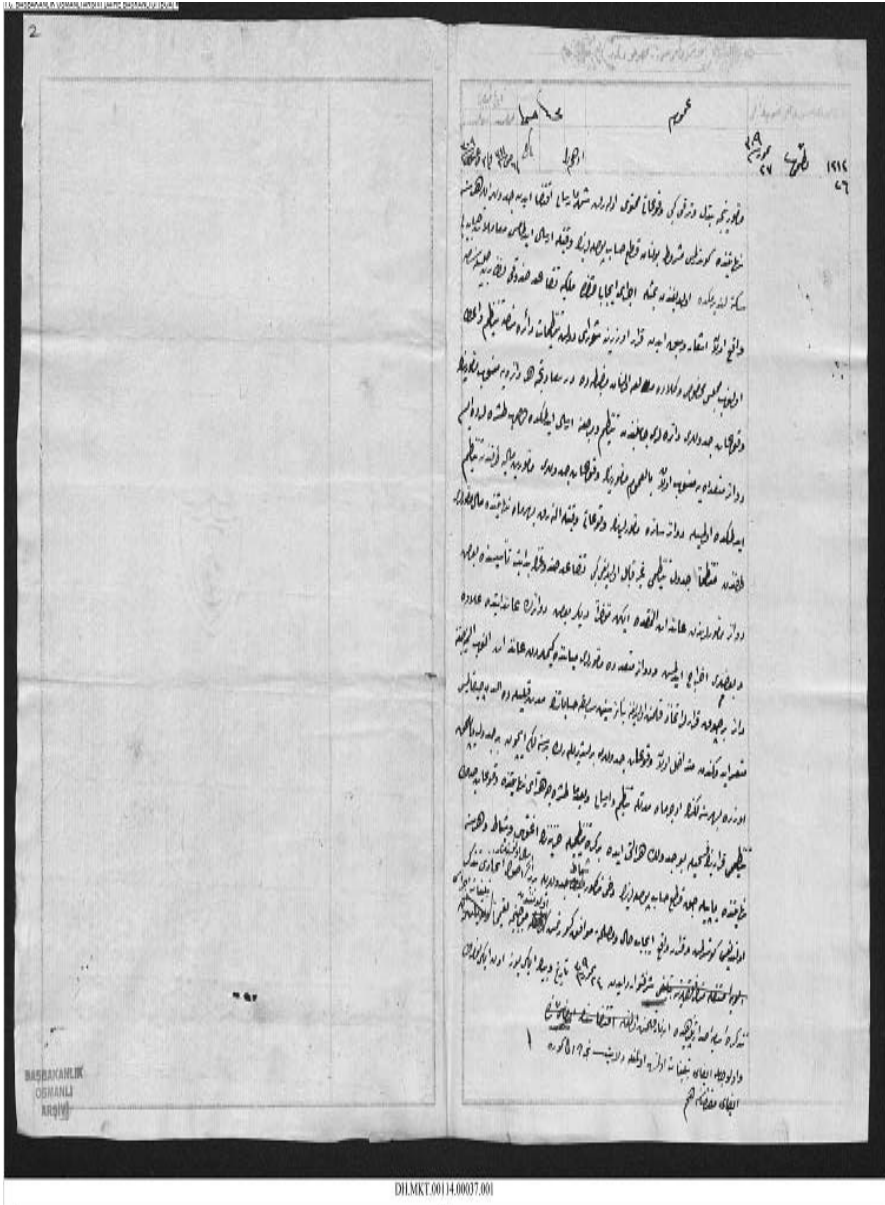
Memurince tebdil ve terakki gibi vukaatı muhtevi olarak irsali iktiza eden cetvellerin her sene nihayetinde gönderilmesi meşrut bulunan kat-i hesap cetvellerinin vaktiyle irsal edilmemesi muamelatı hesabı sektelendirmekte olduğundan bahisle icrayı icabı mülkiye tekaüt sandıkça nezareti celilesine vaki olan iş'ar ve sebk eden karar üzerine şurayı devlet Tanzimat dairesinden tanzim ve ita olunup meclis-i mahsus-u vukela'da mutelaa olunan mazbatada deraadedce her daireye mensup memurinin vukuat cetvelleri daireleri canibinden tanzim ve irsal edilmekte olup taşralarda ise

devairi mutadedeye mensup olan bilumum memurinin vukuat cetvelleri memurini maliye tarafından tanzim edilmekte olmasıyla deviri saire memurlarının vukuatı vaktiyle alınarak beher mah nihayetinde mal memurları tarafından muntazaman cetvel tanzimi gayri kabil olduğu gibi tekaüd sandığına bidayeti teminde bazı devair memurlarından aidat alınmakta iken muahharan diğer bazı devairin aidatıda ilave ve bazıları ihraç edilmiş ve devairi mutaadede memurları meyanında kimlerden aidat alınıp alınmayacağına dair bir çok kararlar iktihās kılınmış olduğuna binaen seneyi sabıka hesabına müddeti kalilede elden çıkarılmış müteraid ve mütedahil olan vukuat cetvelleri birleştirilerek bir seneliği için bir cetvel yapılmak üzere beher seneliğine o üçer mah (ay) müddetle tanzim ve irsali ve badema taşraya her ay nihayetinde vukuat cetveli tanzimi kararının feshi ile bu cetvelin her altı ayda bir kere tanzimi ile hazinenin ağustos ve şubat ve her sene nihayetinde yapılacak kat'i hesap cetvellerinin dahi mezkur hesap cetvelleriyle beraber irsal olunması usulü tezekkür olunduğu görülmüş ve karar vaki icabı hal ve maslahata muvafık görünmüş olduğundan mucebince tebligatın icrası.

Sadrāzam Cevat Paşa

24 Temmuz 1309 Rumi

22 Muharrem 1311 Hicri

Belge 6

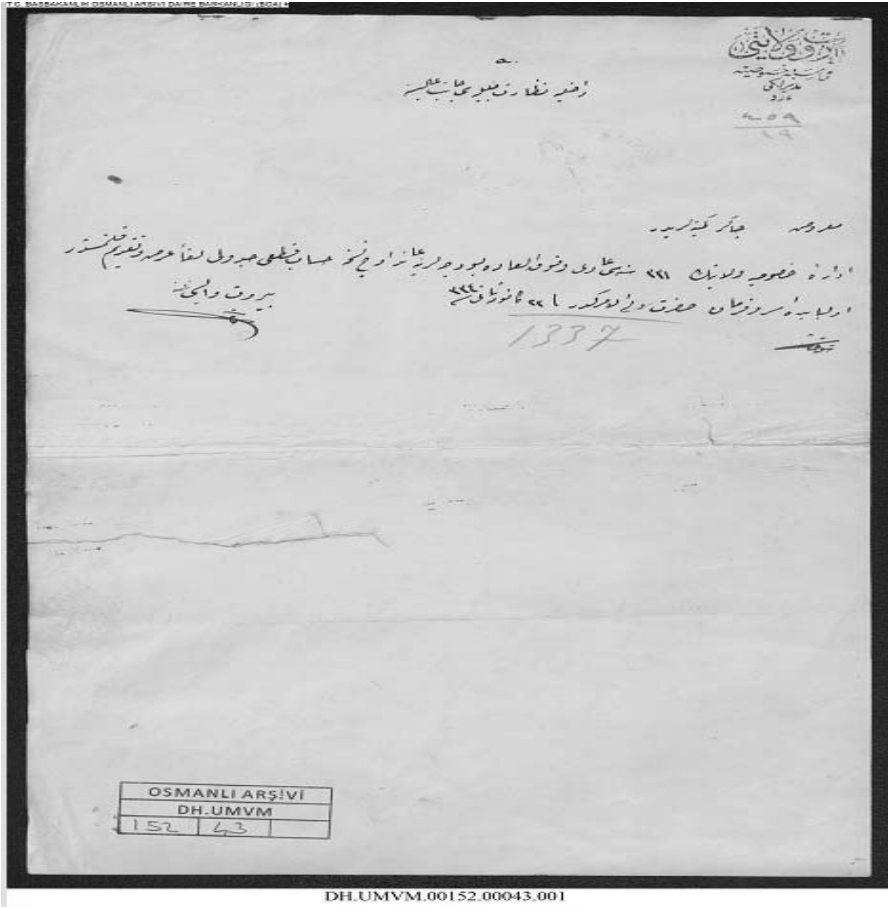
DH. UMVM. 152. 43./ H-23-04-1336: 1331 senesi adi ve fevkalade bütçelerine ait Kesin Hesap cetvellerinin gönderildiği.

Dahiliye Nezaretine

İdare-i Hususiye-i vilayetin 331 senesi adi ve fevkalade bütçelerine ait üç nüsha hesabı kat'î cetvelleri leffen arz ve takdim kılınmıştır.

Beyrut Valisi namına

22 Kanun-i Sani 334

Belge 7

İ. DH. 1295. 5. 102332./ H-11-03-1305: Şura-yı Devlet Tanzimat Dairesi Reisi Mahmud Paşa'nın bütçe açığının miktarıyla ilgili fikirlerinin, Meclis-i Vükela tarafından müzakere edilmesi.

Yıldız Sarayı Hümayunu Baş Kitabet Dairesi

Mevlud Kandili Gecesi toplanan toplantıda şurayı devlet nizamât dairesi ve bütçe komisyonu reisi Mahmut Paşa Hazretleri tarafından Devlet-i Aliye varidat ve mesarifatının husul-i tevazünü için komisyonca tanzim olunan bütçede tamamı husul-i muvazene için yalnız 100.000 lira açık kaldığı arz ve bir hülâsa pusulası dahi takdim kılınmış olmasıyla sair düvel-i muazzama bütçelerinde bile bir hayli miktar açıklar zühur etmekte olmasına göre gösterilen açık laşeyh (çok küçük) bu suret pek ziyade mahzuziyeti seniye-yi mucib olarak müşarünileyh hazretleri mazhar-ı aferine muhatap olduğu gibi iş bu maruzat ve ihbaratın iş bu leylei perşembe tesadüf-ü zatı mülûkhane efendimizce nali haber ad buyrulmuş ve saliful beyan mazbatanın meclis-i vükelaca dahi mütala ve tezekkürü ile ba mazbata arz kılınmak üzere sadarete tesiri müsarini layhaya emr buyrulmuş olduğunun malumat olmak üzere tebliğine mübaderet kılındı.

Yazan Serkatibi şehriyari Süreyya

14 Teşrinisani 303 Rumi

بلد و کتبات داروس

بسم مبارکه ولادت باهر سعادت حضرت سالفناهی دسبل سید برکچہ حضور محابوہ جناب
خلیفۃ الہدیہ شریاب مولیٰ اولیٰ شرای دولت تظلمات داروس دیوہہ توسیویٰ ریس
محمود پاتا حضرتی طرفندہ دولت علیہ واردات رضا خاتک حصول توافقی اچوبہ توسیویٰ
تظلم اولناہ بودہہ تمامی حصول موازین اچوبہ باکاز بوزیک بل اچوبہ قالیقنی عرصہ بدر
خلصہ برصدی دنی عینہ علیای ملکاتہ یہ فقیرم قلمنہ اولسید سار دون مسلمہ بودہہ لرنہ
بیلہ برضیای مقدار ابعظاظ طور ایتکہہ اولسنہ کردہ کہ ستریک اچوبہ لوشی حکمنہ قالیقہ
بوصورت پان نہارہ نظریات سینہ بی موجبہ اولدیہ مشایہ حضرتی نظیر آفرینہ جناب دین
بی منت اولدیفی کی اشہر معروضات و اخبارات سارہ نیک اشوبلیمہ برینہ نصاری دنی
ذات ملولک سمات اخذنر حضرتی فاک خبر عہ جویسہ رسانفا ایلیاہ دفعی نیک مجلس
وکلوج دنی مطالعہ و تکریم باعظام عرصہ عینہ علیا قلمنہ اولدیہ علم الارصول تعلیم قلمت
اقسام صلیتہ ایلیانہ شیری مشایہ اسر دیناہ بیویسہ اولدیفیک معامات اولدیہ
با اادہ سینہ جناب بادشاہی بنیفہ ببادت و مساعت قلمدی اولبارہ اسر دیناہ حضرت
مع اولدیہ کرامت ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶

سکا عرصہ ستریک
تریک

104 1295-5/102332

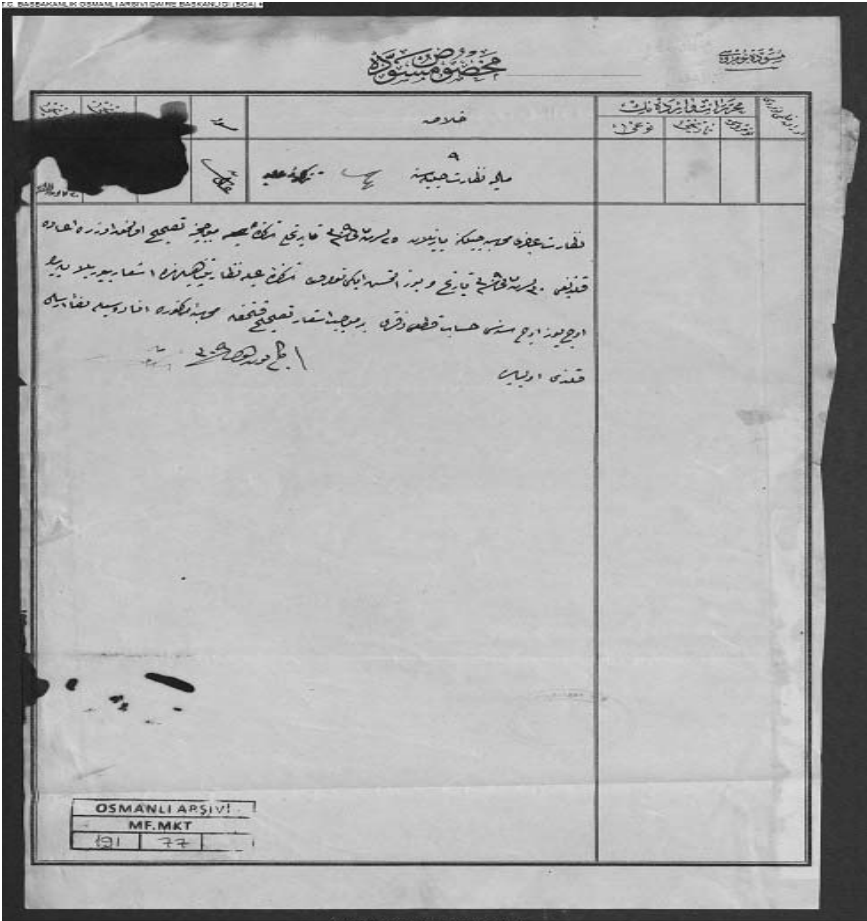
Belge 8

MF. MKT. 191. 77./ H-23-06-1311: Tashih edilen Kesin Hesap defterinin Maliye Nezareti'ne gönderildiği.

Maliye Nezaretine

Nezaret muhasebeciliğine yazılan 25 Teşrinisani 309 tarihli teskere mucibince tashih olunmak üzere iade kılındığı 30 Teşrinisani 309 tarihli teskere ile iş'ar buyrulan 1303 senesi hesabı kat-i defteri bermucep-i iş'ar tashih kılınmakla muhasebe-i mezkure ifadesiyle leffen irsal kılındı.

20 Kanun-ı evvel 309

Belge 9

MF. MKT. 779. 10./ H-25-02-1322: Divan-ı Muhasebat tarafından nezaretin sal muhasebesi inceleneceğinden, ilgili idarelerce bildirilen süre zarfında hesaplarını incelemeyi bitiremeyenler hakkında gereğinin yapılarak, Mekteb-i Sultani ve Aşiret Mektebi gibi uzak yerlerden gelecek vekillere de maktu ücret verilmesi.

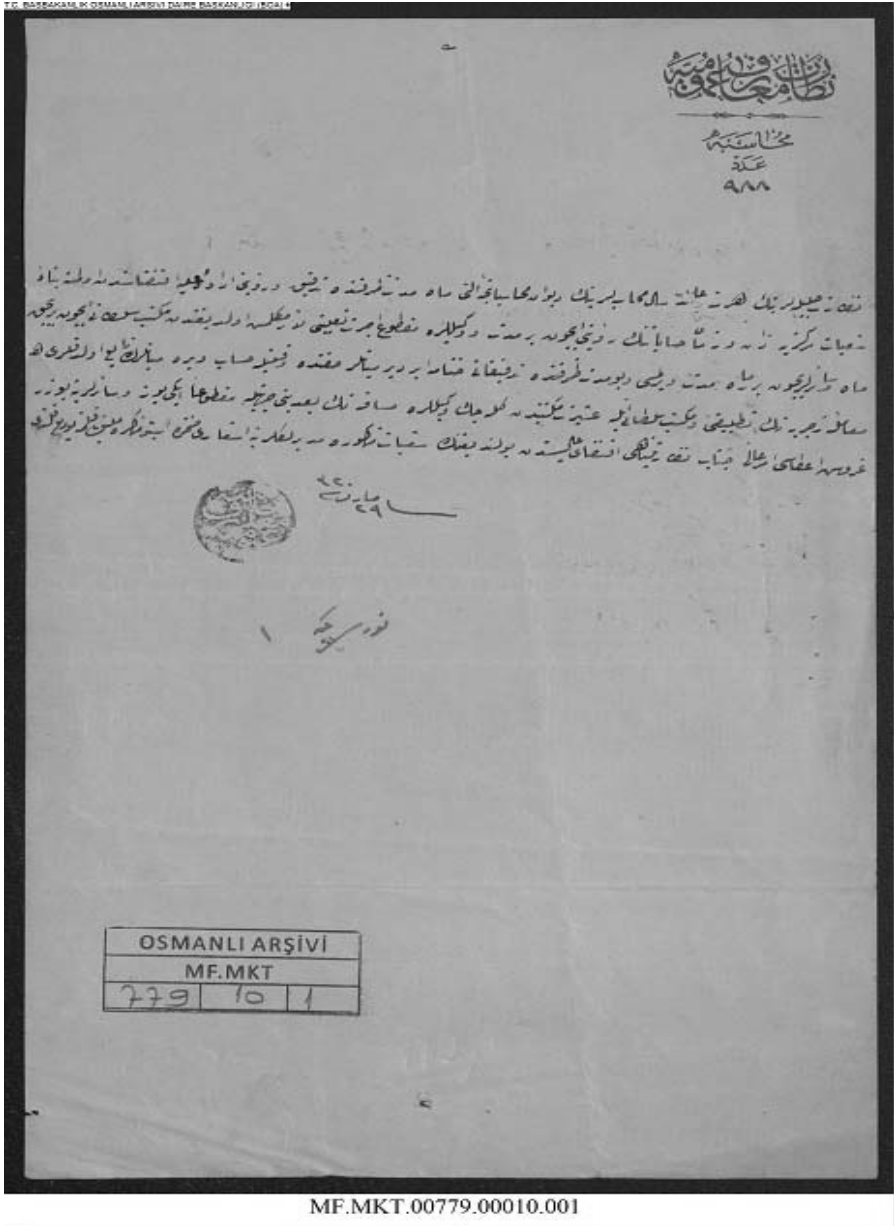
Nezareti Celilelerinin hersene aid sal (yılık) muhasebelerinin divanı muhasebatça altı mah müddet zarfında tetkiki iktizasından olmasına binaen şubati merkeziye zaat ve zaman hesabının rüyyeti için bir müddet ve vekillere maktu ücret tayini lazım gelmiş olduğundan mektebi sultani için bir buçuk mah ve sairleri için birer mah müddet verilmesi ve bu müddet zarfında tetkikatı hitama erdirilmeyenler hakkında ve vaktiyle hesap veremeyenlerin tabi oldukları muamele-i zecriyenin tatbiki ve mektebi sultani ile aşiret mektebinden gelecek vekillere misafireten bedemiyeti cihetiyle maktuan iki yüz vesairlerine yüzer kuruş itası emri aliyi nezaretçe uygun bulunduğu şubata mezkure müdürlüklerine iş'arı zınnında iş bu muzekkere yazılmıştır.

29 Mart 320

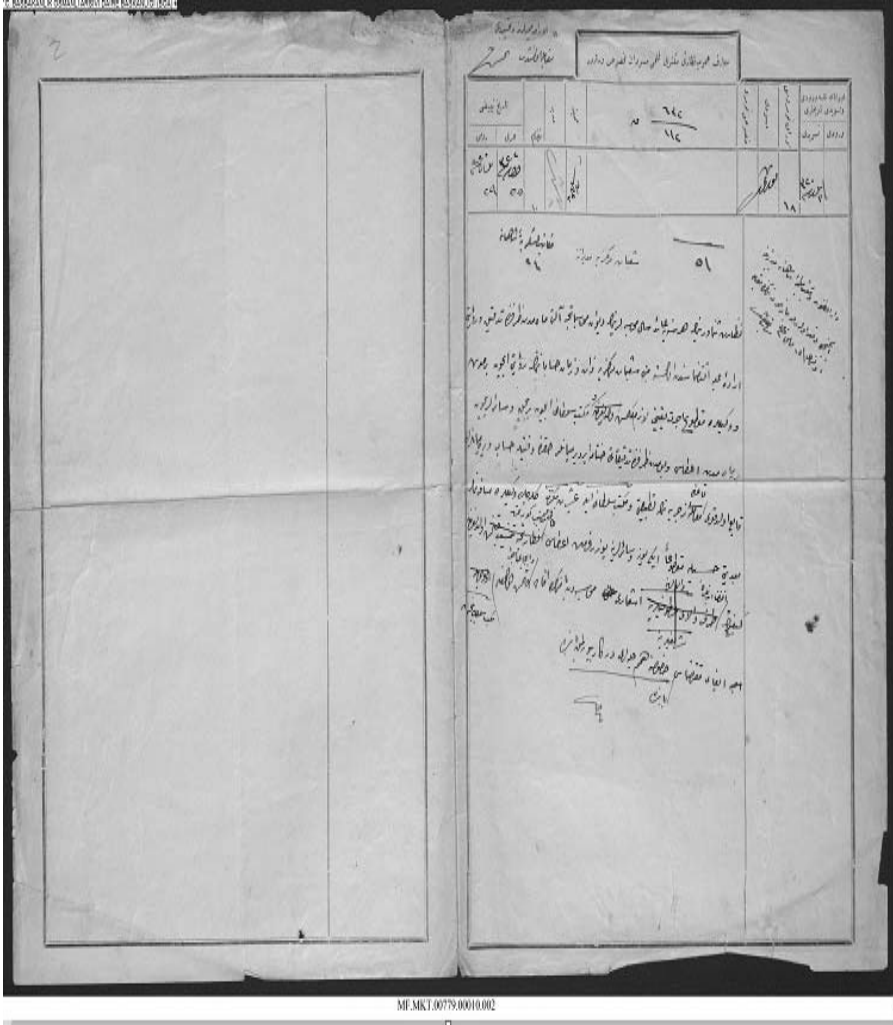
Maarifi Umumiye Nezareti

Şubati merkeziye müdüriyatına

Mekteb Sultani ve diğer mekteğlerin çalışanlarının ödemeleri ile ilgili Divan-ı Muhasebatın yazısı. Asıl ve vekil öğretmenlere ödenecek ücretler.

MF.MKT.00779.00010.001

Belge 10

YPRK. ML. 9. 31./ H-21-07-1305: Maliye Nazırı Agop Paşa'nın 1305 senesi bütçesi çalışmaları ile ilgili olarak Başkitabet'e verdiği cevap.

Yıldız Sarayı Hümayun-u Başkitabet Dairesi

305 Seneyi Maliyesi dühul ettiğinden bütçenin tetkikatı henüz hitam bulmadığı ve bütçenin tetkiki memur komisyon bu gün dahi bab-ı alide içtima etti mi, etti ise kimlerden mürekkep idi. O bab-da olan muamelatı aliyyelerinin arz-ı utbe-i aliyya kılınmak üzere şimdi iş 'arı bab-ında emri ferman hazreti mellehül emrindir.

12 Mart 305

Serkatibi Şerhiyari Süreyya

Bu gün meclis-i mahsus-ı vükelanın yevmi içtima-ı olduğu cihetle bütçe komisyonu içtima eylediği maruzdur.

12 Mart 305

Maliye Nazırı Agop Paşa

İkinci Sayfa:

Bu gün meclisi vükelanın içtimaından evvel ya sonra veyahut meclis esnasında bab-ı alide bir komisyon içtima edip etmediğinin ve etmiş ise hangi iş için ve kimlerden ibaret olduğunun sorulduğu tezkere mütalaa-i gûzar gezi oldu. Bendeniz bu gün keyifsizlikten dolayı saat 6 buçuktan sonra bab-ı aliye azimet ettiğimde meclis-i hassı vükela içtima etmişti. Meclis-i Vükelanın içtimaından evvel bir komisyonun inikaat ve içtima eylediği bit tabi görmediğim gibi ol bab da dahi bir malumat almadım. Meclis esnasında ise oyle bir komisyonun içtimaı görülmedi ve işletilemedi. Ancak dün akşam taht-ı riyaseti sadrazamıde dahiliye, maliye, nafia ve evkaf nazırlarından bir komisyon inikaat eylemişti. Müzakerenin ise muvazenei maliyeye dair olması melhusdur. Fakat istifa buyrulan komisyon bab-ı alinin devairi merbutesinde inikaat eylemiş ise yarın bit tahkik arz ve iş'arına müsaraat kılınır.

Dahiliye müsteşarı Rıza

12 Mart 305

۵

بلدرک الشیرازی
باش کتایب داروس

او چو بیهوشه ایلم دخول اینجه بودم نک ترفیقان هتور قنم بولدی و بودیا
تذقیق مایور قنمیده بولدی دغا بابعلی اصحاح ایندی اینه ای کیده رکب ایله
اولیای اولانه سلهت عید زک عمده عیبه حیا قلمه اوزره سنده استغاری بانه اوردنای
مضت نه دالارله ای صحتی و ای کار ماریه

کلیه ای
ترکی

ضاد امر و استار سامی ضباب کتایبیا صبری معلوم کتایم
ارلدی یو کونه مجلس خصوصه و کلانای بوم اجفای اوسینی
چنه بودم قویبون اجفای ایندی بوضنده اولیای
اوردنای کلان نه دالارله ای صحتی و ای کار ماریه

مجلس نظای
صحتی

Y.PRK.ML 9/31

a

بوکوره جیسی وکلانک اجتماعده اول یا صکره و یا صودجی آتیش باب عالیده
 بر فرمیویوه اجتماع ایدوب انجمنک و انجمنه ایسه قفسی ایسه بجه و کورده
 عبارت اولدیک عرجه دستاری قنده رسیده دست تعلیم اولدایا، صکره
 تاغی تذکره صکره قیامی صکره کورده اولدی نیج کز بوکوره اولدایا
 کیفر قنده کورده ای قنده صکره با عیالیه عرجه ایترکده جیسی قفس وکلانک
 انجمنی جیسی وکلانک اجتماعده اول بر فرمیویوه انقصاد وضع ایترکی بلیغ
 کورده بیلگجی اولدایا بر معلومات قفس المم جیسی آتیش ایسه اولد بر فرمیویوه
 اجتماع کورده دی و ایسه بجه ایجه دونه افتم خت ریاست صکره عرجه
 راضیه ماله نافع و اوقاف فاطر لنده مرکب بر فرمیویوه انقصاد ایترکی
 مداره نیک ایسه مداره مایه دایر اولدی عرجه فقط انقصاد ایترکی ایسه بلیغ
 فرمیویوه با عیالیه دایر بر لنده انقصاد ایترکی ایسه بلیغ ایترکی
 باقیقی عرجه دستاری ساینه قانو اولدایا ایدوب قنده و اولدایا
 ایسه بلیغ دایر ایترکی
 دایره مساری
 صکره

Y.PRK.ML 3/1 2

Y.PRK.ML.00009.00031.002

Belge 11

MF. MKT. 878. 23 ./ H-27-06-1323: Umur-ı Maliyenin ıslahı için kurulan Divan-ı Muhasebat Komisyonu'na Kesin Hesap bilgilerini zamanında vermeyen idarelerin sorumlu tutulacağıın ilan edilmesi.

Divan-ı muhasebatın devairden netayıcı katıyye-i hesabıye ile olduğu anlaşılıp malum olduğu üzere ıslahatı maliyenin esası umur-ı hesabıyenin intizamı olarak bundan dolayı vaktiyle ahval-i hesabıyenin tanzimi ve bir kaide-i mazbutaya rabtı maksud-ı alisi ile divan-ı muhasebat için bir takım müfid esaslar ferman buyrulmuş olduğuna ve divan-ı muhasebatın vazifesini ifada hangi memur tarafından teşkilat ıka olunursa ona müstakil nazarıyla bakılmıyacağı gibi bu babda hangi dairece olursa olsun mesaha yahut hulasa vechile hesap verilmek üzere sathi yolda muamele edilecek olursa mesul edileceğinden ve şu suretle divanı muhasebatın ifayı vazifesine iktam etmesi halinde tevhibi mübayaat komisyonundan manzur olan faide dahi husul olacağından divan hangi muntazaman ve hakayıki tafsiliyeyi cami olmak üzere usulüne tevfikân itayı hesabat olunmasının ve bu bab'da maliye komisyonu alisince kontrol icrasıyla hilaf-ı tebligat ve nizam-ı harekette bulunan olur ise arzı hak paya-ı aliyi kılınması mukarrer olduğundan lazım gelenlere surety katıyyede tebliği irade-i seniyye-i hilafet penahi iktizası alisinden bulunmuş ve ahkam-ı mutabakisi icab eden devaire tebliğ olunmuş olmakla nezareti celilelerince dahi bir mantuki emri ferman-ı hümayun-ı şahane iktizasının ifasına himmet buyrulması siyakında teskireyi senaveri terkin kılındı efendim.

28 Haziran 321 Rumi

Yazan: Sadrazam Kamil Paşa

Arka sayfası:

Muhasebeye

Müsveddenize muhasebece aynen ceride-i mahsusasına kaydedilmiş olmakla minderecatının bilumum şubabı merkeziyeye tebliği zımında mektubi kalemine havale buyrulmasına emri ferman...

25 Temmuz 321

İkinci Sayfa

Maarif Nezaretince yazılan yazı

Askeri ve sivil mekteplerine yazılmış bir yazı.

Divanı Muhasebatın devairden neteyici katıyyeyi hesap alamamakta olduğu anlaşılıp malum olduğu üzere ıslahatı maliyenin esası umur-ı hesabatın intizamı olarak bundan dolayı vaktiyle usul-ı hesabıyenin tanzimi ve bir kaideyi mazbutaya rabt-ı maliye nezareti yazısı şubelere tebliğ ediliyor.

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DÜZENLİ BAŞKANLIK İZİMLİ

دولت اتم معارف
کتابخانه

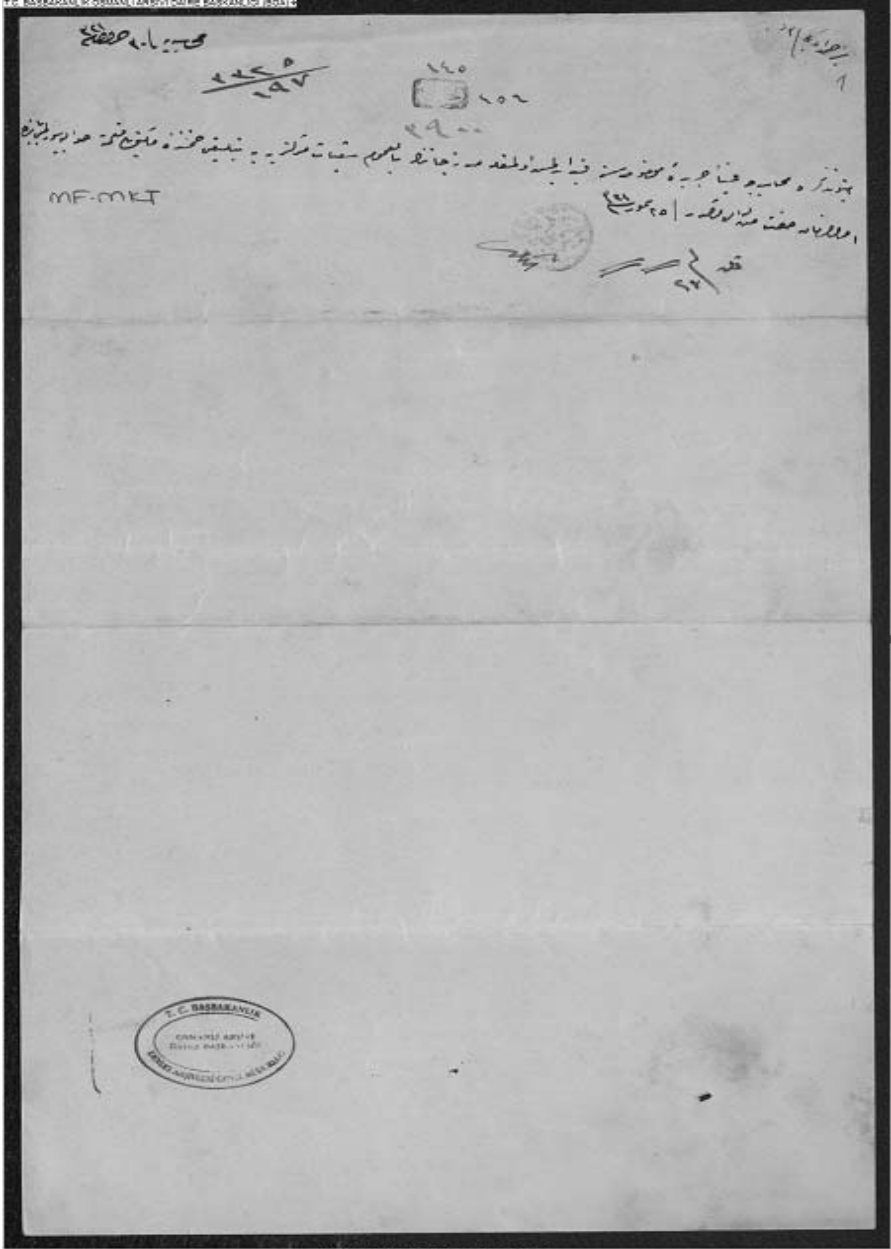
معارف دفتر

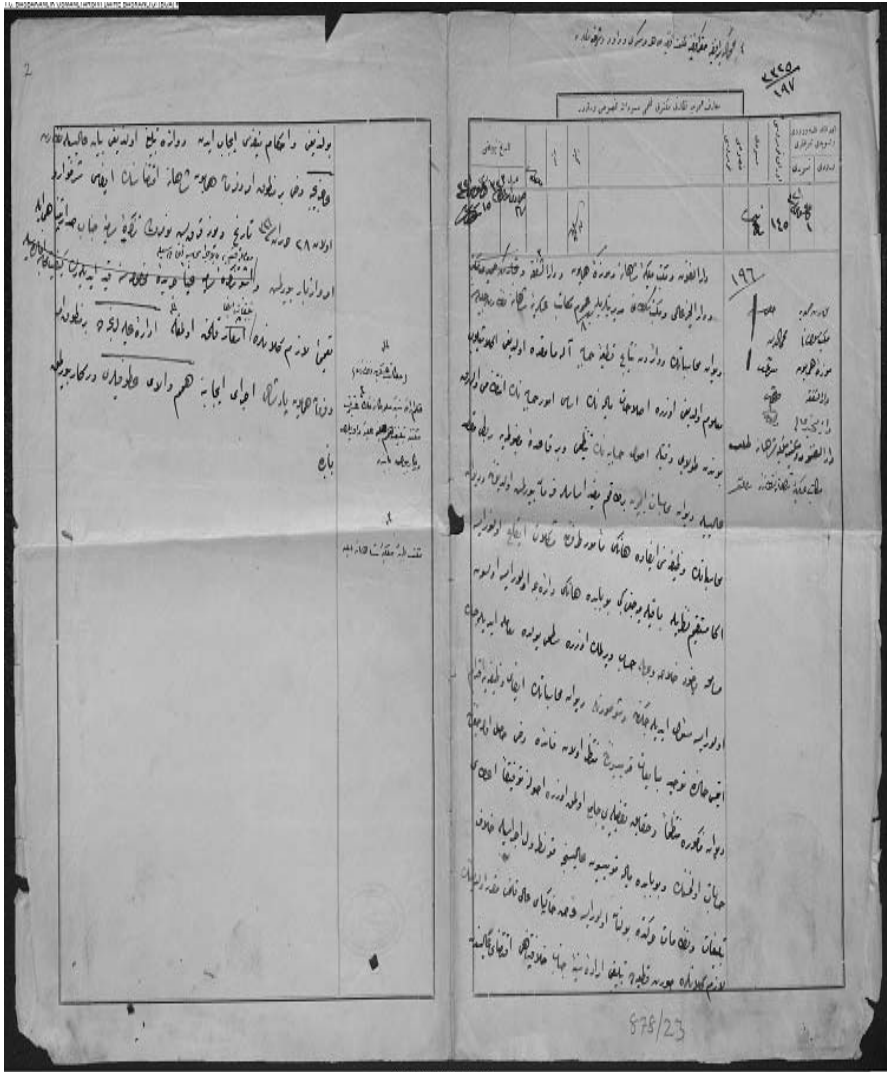
کتابخانه

۷۱۰

دولت اتم معارف
 دیوانی سبب نیک دراز و در تاریخ قطعه حساب و اسامی اولیای اهل شایسته معلوم از آنجا آورده اصدافا مد مالک است
 و در حساب نیک از آنجا آورده بود که در اولیای و چند اهل حساب نیک تکلیف و برنا عهد مضبوط در این دفتر حساب
 دیوانی سبب نیک بر وجه فم تقدیر اسامی فرما در پیشه اولیای در دیوانی سبب نیک و تقدیر اسامی افاده حکم مقرر
 طرفه در تکمیل اسامی اولیای اگر اسامی تقابل با قید در جهت کی بر پایه حکم مقرر در اولیای اولیای در دیوانی سبب نیک
 یا خود خلاصه در جدول و در ملک آورده سطحی بود معتمد این جهت اولیای اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک
 دیوانی سبب نیک ابقای و تقدیر اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک
 اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک
 دیوانی سبب نیک در دیوانی سبب نیک اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک
 قلم مقرر اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک
 در اسامی سبب نیک در دیوانی سبب نیک اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک
 ایضا سبب نیک در دیوانی سبب نیک اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک اسامی اولیای سبب نیک در دیوانی سبب نیک

OSMANLI ARŞİVİ	
MF.MKT	
873	221

Belge 12**Y. PRK. BŞK 12. 67./ H-04-04-1305: Üç yüz üç senesi bütçesi hakkında icra olunan tahkikat ve hesap pusulaları.**

303 senesi maliyesinin varidat ve mesarifatı adiyyesi hakkında heyeti abidanemizce tanzim ve ba mazbata takdim kılınan bütçe üzerine meclisi mahsusı vükeladan kaleme alınan mazbata ve muvazene cetvelleri şeref tealluk buyrulan emri ferman-ı hümayun hazreti şehinşahi mukteza-yı alisi vechile meyane-i bendeganemizde kiraat ve mutala kılındı.

Mazbatanın hülasa-i minderecatına nazaran komisyonun tezyidi varidat ve tenkisi mesarifatı dahil olan mutalatının 303 senesi ademi tesirinden bahs olunarak seneyi merkume muvazenesince 2 milyon 800 bu kadarının lira derecesinde açık farz olduğundan maa da mutalaatı mebhuseenin 304 senesi dahi tamamı-i cereyanı takdir edilmeksizin husul-i tevazün maksadının devairi merkeziyece isthzal esbabına teşebbüs kılınacağı vaad olunuyor.

Vaka mevzu bahis olan 303 senesi bütçesinin lacel tetkik heyeti kemteranemize tevdi seneyi merkumenin birinci ayında vaki olduğu cihetle gerek iradın tezyidi ve gerek masrafın tenki ve tezlili bahislerinde iktihaz olunacak kararlardan sene-i haliyece bir sureti mutlaka ve umumiyede istifade olunacağına dair komisyonca bir şey arz olunup fakat memuriyeti bendeganemizin en başlı ciheti seneyi merkume bütçesinin tetkiki vesilesiyle devleti aliye için emirdeşelerde ittihazı mümkün olabilecek usul-i tevazünün tayini ile bir müddetten beri beher sene külliyetli açıklar gösterilerek anı idare için hazine-i devleti istikraz akdine mecbur olacak halde irae eden muamelat-ı mühmel bırakılmamak maddesi olduğundan evvela ona care bulunmakla seneyi atide devair-i devletin bütçe üzerine terkip edecek teklifatının şekil ve suretini menafi-i hayatıye-i devlete muvafık yola götürmek maksadıyla icra-yı muzakerat olunarak esasa tealluku olan şu mülhaza-i mazbata-i mutekaddime-i acizanemizin mukaddemesinde dahi yazılmış idi şu kadar ki tesiri mezkurun umumiyetle seneyi atiyeye istifası müsellemler olup tacili mesai nispetinde halen dahi bir kısmından istifade imkanı muhakkak olduğuna meclis-i vükelaca yapılan bütçede komisyonun mukarreratından 575.000 bu kadar liranın bu sene için makamı istifadeye gösterilmiş olması delil-i kafidir. Bu takdire göre meclisi vükelaca ortaya konulan mübahaseden en evvel mütela götüren şey 303 senesi mesarifatının varidatı hazıra ile muvazenesinden karz ve kuruluş edilen 2 milyon 800 bu kadarının lira açık keyfiyeti olup eğer ki böyle bir açığın tersin ve takdiri ile beraber daire-i devletçe tesirâtı müsbet ve muhakkak olsa ona karşı bir çare ve tedbir dahi dermian etmeye mecburiyet tabi iken ondn bahsolunmamış olması bu açığın da 96 senesinden beri ortaya konulup ta mazhar-ı tasdik-i ali olamayan bütçelerin 56 milyon lirayı geçmek lazım gelen ve hesabı sahih ve kat'iyeye müstenid bulunmayan açıkları neslinden adl dilmış olduğunu göstermiştir bu cümle ile beraber bütçelerin hep tahmin üzerine yapılması kaide iktizasından olduğu ve mevzubahis

olan bütçe dahi sene ibtidasında olvecihle yapılmış bulunduğu halde mesarifatinin bir kısmında senenin dokuz ayı geçtikten sonra tahakkuka nazarla icrayı tenzilat ihtiyat olununca bunu gerek irad ve gerek masrafının aksam-ı sairesini dahi tamimiyle bir hesap-ı kat'ı ortaya konulacak olursa idareyi devletin devamıyla miktarca adem-i sıhhatinde iştibah (uyanmak) olunmayan açığın bütçe üzerinde kabartılmış yekunden başka bir şey gösterimeyeceği tafsilden müstağni görünüyor.

İşte şu hal iktizasınca 303 senesi hesabına olarak bab-ı alinin farz ettiği açığın gerek mahiyeti ve gerek miktar ve kemiyeti heyeti acizanemiz nazaranda kaideten musaddak adlonulamaz. Komisyonca olan mukarreratın 304 senesi için istimali bahsinde gösterilen talilata gelince vak-a mutalat-ı bendeganemizin tezyid-i varidat ve tenkisi mesarifata muteallik cihetlerindeki esbab-ı mazbata-i mutekaddemede arz olunduğu gibi bab-ı alinin onları red ve cerhe dair olan külliyatı mutalasında meydana bulunduğundan tekdir-i tasdiata hacet yoksada bunların müfredatı üzerine bahsedilmek lazım geldiği halde mesala bir vilayet ve hatta bir sancak dahilinde alınmakta olan bir kaç türlü ağnam resminin yalnız o vilayet veya sancağa ihsan tensik ve tevhidî gibi kısmen tenzili gibi vuku bulan bir muameleden tabiatıyla tahassül eden fazlanın nezaketi mevkiileri itibarıyla tanzil gören mahallere ait olacak hüsnü tesiri zamaim-i gayri mahsusaya tesadüf eylemeyen yerlerde aranan hazzından ziyade olduğundan komisyonca işin bu cihetini nazar-ı dikkate almak diğerine müreccaktır.

Hele semti ağnamdan ziyade ve her türlü mesarıftan vareste ve azade olan domuz resminin hiç bir muvazeneğe müstenid olmayan miktar-ı hazırına alınmış paradan ibaret bir zammın kat-a söz götürür yeri yoktur. Dahili gümrük resminin tedricen lavı ile beraber gümrük tarifelerinden istihzal olunacak 300.000 liraya gelince meclis-i mahsus-ı vükelada dahi tafsil ve izah olunduğu vecihle devlet-i aliye yalnız rüsumun tezyidinden istikmal olunacak fazla-i varidatı duyun-u umumiye idaresine terk etmeyi mutaahhid olup yoksa ticaretin tevsinden ve peraç usulünün lağvıyla rüsumu muayyene ittihazı gibi tedabir-i inzibatiyeden tahaasüb edecek fazlayı vermeye asla mecbur olmadığı yine duyun-u umumiye nizamnamesine merbut protekollerde gösterilmiş olduğuna ve devlet her hangi eşyayı ihtacat veya ithalat resminden affetmek istiyecek olursa o nispette duyun-u umumiye idaresine ita edileceği mebalîği tensile haklı olduğuna ve müskirat (İçki) hakkında devletlere Kabul ettirilmiş olan rüsumdan zaten duyunu umiye-i celilece müstefid olup resm-i mirinin bir miktar zammına devletçe mücade olunursa gümrüklerin fazla-i varidatının hazineye kalmayıp duyun-u umumiye idaresinin iskat ve ilhası dahi mümkün olduğuna binaen Bulgaristan ve Hristiyan duyunatı hükümetleri mahali metruka mukabili duyunu umumiye-i osmaniyeden kendi hisselerine ait akçeden henüz bir para vermedikleri halde saltanat-ı seniye den varidatı kadimesinden terk buyurmuş olduğu miktara bu kere bu surette bir hamiyet göstermiş ashabı tahvilatça mucibi memnuniyet olacağında iştibah olunamaz. Varidatı maliyeden hazineye alınmak istenilen 100.000 liraya nakli bahis olununca devairi belediye muamelatı için dahiliye nezaretince tutulmuş olması lazım gelen hesabın dahi tayin edeceği vecihle yalnız umur-ı nizam-ı belediye

icrasından ba külliye mahrum olan mahallerde ahaliden istihzal olunupta memurun-i belediye maaşı namıyla bir takım eşhası gayrı mesuliyeye verilen mebalığın miktarı bundan eksik tutmayacağına nazaran heyeti abidanemiz ahalinin eşhası merkume için mükellef tutulması istifade-i hazineye tercih edilmesi mütalasında bulunamamıştır.

Vergi zemaiminin araziye taalluk eden cihetinde dahi çünkü teklif-i devletin tarh ve tabiisinde hükümetçe nazarı mutalaya alınması lazımeden olan mevadın başlıcası bir teklifin az veya dundan halkça tehassül edecek ağırlığı diğer cihetten tahakkuk edecek ve belki bil-vasıta tevsii-i menafi istilzam edecek sureti bulmak maddesi lazım olup memaliki osmaniyece ticaret ve ziraat ve sanayi'e doğrudan doğruya suri tesiri müselleme ve muhakkak olan dahili gümrük resminin şu tecdid-i tarife sırasında ortadan kaldırılmasına karar verecek olur ise bundan meydana gelecek ve umuma şamil olacak netayic-i nafia arazi vergisinin binde dörtten beşe iblağı hususunda tasavvur olunabilecek tesirâtı ba külliye izale edeceğine iştibah olmadığından onun reddinden ise buna bir karar verilmesi zaruri görünüyör.

Mesarıfat bahsindeki mutalata bakılınca küçük vilayetlerin mutasarrıflığa tahvili esbab-ı tevazünün nemaatı mühimmesinden olmakla beraber bunların müstakıl mutasarrıflık vechile idareleri ile vilayet halinde tutulmalarının beyninde mülga bir ferd-i mühimi siyasi dahi farz olunamaz iken bu babda gösterilen imtinam tezayüd-i mesrafça olan tesirâtı maliyesinden başka bir faidesi tasavvur edilememiştir.

Mubayaatı askeriye-i işenin temini tediyatı şartıyla yuzde yirmisinin imkan ve tenzili vukuuyla tayin edecek bir hakikat olduğu ve komisyonca icra edilen hesaba ve muvazenede masarıfatı umumiye dairesi riyasetinin inzımanı malumatıyla mubayaatın aksamı nazardan geçirilerek tahmillerine göre yuzde beşten yirmiye kadar tenzilatın daireyi askeriyeden gösterilen missal ve mutalaya muvafakatta zihinlere kanaat geldiği ve alel husus daireyi bahriyenin mubayaatınca daireyi nizamiye ve tophaneden ayrı tutulmasını mucib hiç bir şey görülemediği cihetlerle tenzilat-ı mahbusenin esasen muhafazası bütçenin vikaye-i tevazününe hizmet edecek esbab-ı mühimmeden iken bunun tenkit ve tadiline gidilmesinde masrafın tezyüdü ile açığın artırılmasına delaletten başka menfaat mulahaza olunamamıştır.

Birde bank-ı osmaniye terhin olunan 1 milyon 100 bin küsur liralık tahvilatın faizini muamelat-ı hesabiyesi komisyonun ihtarı vecihle buyrulmuş olduğu ve banka-yi mezkure tenhir olunan konsiledelerin 38.000 liraya bali olan faizinin irad kaydı lüzumu dahi meclis-i vükelaca kabul ve tasdik olduğu halde bunun yine varidattan tenzili yoluna gidildiği ve aşar ve temettuat vergilerinin akdemce vuku bulan zemaimin hin-i tevziinde 30.916 lira fazla tuttuğu tahakkuk ve tebeyyün ederek bütçeye konulmuş bulunduğu halde iş bu iki kalem 68. Bin küsur liranın varidat cihetinden ihraç olduğu görülmüş isede bunlardan dahi hesaptan çıkarılmasına faide-i bir mana verilememiştir.

Netice hal olunmak üzere şurasının arzına mucaseret kılınır ki heyeti acizanemizin tarafı eşrefi hazreti hilafet penayiden teşkil ve tayininde mükellef buyrulduğu vezaifin en mühimi bütçenin tevazününe vaz-ı esas ederek bu sırada asakiri şahane ile sair sınıfı müstahdimin devletin maaşlarını vakt ve zamanıyla ifa edipte umum mesulu olan aciz ve zaruretin saye-i hazreti mülukhanede çareyi indifama bakılmak maddesi olarak şu maksadın husulü dahi bir taraftan tezyiid-i varidat ve diğer taraftan tenkis-i mesarifata vabeste olduğu ve menebii vesaiti bervechi maruz komisyonca ortaya konulmakla madde-i tevazünün imkanı ispat olduğu ve şimdiye kadar şikayet olunan buhran-ı mali zarureti nakdiyeden değil onu davet edici bir takım usul-i müteşettiden neşet etmekte bulunduğu halde komisyonun gösterdiği hesapların gerek varidat gerek mesarifat cihetleri birer suretle talil olunupta onların yerine bir şey vaz etmeksizin seneyi atıye bütçesinin açığını şimdiden izhar ile iktifa ve o halde devairi askeriye mubayaati esmanından yuzde on beş raddesinde bile bir tenzilin ihtiyarında ki ümitsizlik üzerine o açığın tahmini mürettebesinden ziyade varacağı dahi buraca peşin ima etmek tarikine ne dilhah-ı meali cenabı mülkidariyye ve maksad-ı tevazüne muvafık olmadığından ol babda heyeti acizanemizce tekriri-i mutalat-ı sabıkadan gayri bir şey denilemez isede meclisi ali mazbatasının takarrürat-ı ahiresinden istimbat olduğu üzere hus'ul-ü tevazün için devairi merkeziyece tasarrufat-ı mümkününe esbabının düşünüleceği ve bazı nezaretlerce sarfi varidatın çareleri aranacağı vaad edilmiş olmasıyla eğer bu yolda masruf olunacak mesainin neticesi komisyonun meclis-i ali nezdinde Karin-i takdir olmayan mukarreratı yerine bir yekun teşkil edipte bütçenin tevazününe kifayet eyleyse heyeti bendeganemizce mucibi teşekkür ve menfaret olur. Ancak böyle bir neticenin isharı 304 senesi bütçesinin ortaya konulmasına men'ut olup seneyi merkumenin duhulüne ise şu anda iki buçuk ay kadar zaman kaldığı cihetle eldeki 303 bütçesi gibi keşmekeşe düşmemek ve seneyi atiyenin idareyi maliyesi olsun itişaştan kurtarabilipte herkese tesir eden halli nevmidinin saye-i tevfiqa tevayinei hazreti şeyhinşahide izalesine hizmet edilmiş olmak için tevazün-i matlubu cami olarak her ne yapılacak ise hemen ortaya konulup 304 senesi bütçesinin sürati ilanı ile müşkilatı ve tamaratı hazıranı devamına yol bırakılmaması farizaden ve merhameti seniyyenin cenabı nimet azimiye mutabakkıf-ı umur-ı mühimmeden olmakla herhalde emri ferman hazreti veliyyül emr efendimizindir.

Tarih: 7 Kanun-ı evvel 303

Tanzimat Dairesi ve Bütçe Komisyon Reisi: Mahmud Celalettin

Azadan Divan-ı Muhasebat Reisi: Akif

Azadan ve Şurayı Devlet Azasından Abru

Azadan Cemiyeti Rusümüye Reisi Mikail

Azadan Meclis-i Maliye Azasından Mecduddin

Aslına mutabıktır.

Abdi mülukları Süreyya

TC BAKANLIK KUTUPHANASI VE ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

مجلس
مجلس

بودم فرمودند مجلس

اورمیزه اربعه سماعه سلك ادرانه و عايات عاياتي هفتده هزاره سماعه سماعه اربعده هفتده هزاره بودم
اورمیزه مجلس محفوض و كلوه و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات
شهرت كج عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات
مجلسه كج عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات
اربعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه
اجيد و عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات
مجلسه كج عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات

ایشنه سرهان افغانی کجا اوجوز اوج سراسی حساب ارایه با چایلیک رصه ایلی اجدید کران اعلی
دران مقدار و کسب هیست عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات

فوسبوقه ادرانه مقدار ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه
بجکا ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه
با چایلیک ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه
برتران مقدار ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه
در ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه
طبیعی ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه
غیر محسوسه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه
و غیره مرصحه

عقد شمسی خاصه باوه و در هر باره عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات

داخلی کراهت عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات
کلیه مجلس محفوض و کلوه و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات
اربعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه
اجيد و عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات
مجلسه كج عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات

اورمیزه اربعه سماعه سلك ادرانه و عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات
اورمیزه مجلس محفوض و كلوه و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات
شهرت كج عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات

مجلسه كج عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات
اربعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه
اجيد و عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات
مجلسه كج عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات

دانشه مرصحه كج ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه
برقی ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه
فوسبوقه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه
ما عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات
اقداری عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات
اجيد و عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات
ادرا كجا و عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات
عبایه و عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات
شعبه كج ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه ادرانه
مجلسه كج عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات

مجلسه كج عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات
اربعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه سماعه
اجيد و عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات عايات
مجلسه كج عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات و عايات عايات

